

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma Bvllarii Earvmve Svmmorvm Pontificvm
Constitvtionvm Qvae Ad Commvnem Ecclesiae Vsvm post
volumina Iuris Canonici, vsq[ue] ad Sanctissimum D. N.
D. Pavlvn Papam V. emanarunt**

Quaranta, Stefano

Venetiis, 1619

E

urn:nbn:de:hbz:466:1-10793

E L E C T I O .

PRæter Summissas sciendum est, qualiter quantum ad electionem Summi Põ-
tificis attinet, vltia disposita in capitelis de vitanda. de electio. & cap. vbi pe-
riculum. cod. tit. in 6. & clem. ne Romani. d. titul. extat constitutio Pij 4. super re-
formatione conclauis in electione Summi Pontificis fol. 767. in Bullario incip. in
elegendis. & est tenoris, sequentis.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam
rei memoriam.

IN Eligendis Ecclesiarum Prælati, quibus & humana & diuina ministeria cõ-
mittuntur, quantam adhiberi curam oporteat, testantur patrum nostrorum
sacratissimæ constitutiones, quas illi magna seueritate de Episcoporum, & alio-
rum Prælatorum qualitate ediderunt, propterea quod a bonis bona omnia v3.
charitas vigilantia ecclesiastica disciplina denique animarum eis commissarum
salus proficisceretur, A malis vero contra non nisi mala, nempe auaritia negligẽ-
tia fastus, & animarum periculum possit expectari. Quod si in quibuslibet eccle-
siarum Pastoribus tantopere prouidendum est, ne quis assumatur indignus, ma-
iorem certe, & perspicaciorum diligentiam in Roman. Pontifice eligendo qui ce-
teris Pastoribus est præfaturus, & totius Domini gregis curam habiturus oportet
adhiberi. Hac sancta meditatione permoti prædecessores nostri, & præsertim
fel. record. Alexander iij. Gregorius x. Clemens v. Clemens vj. & Iulius ij. non-
nullas Constitutiones sanxerunt ad prouidendum, vt summorum põtificum ele-
ctiones libere & recte & mature fierent. Sed quoniam res humanæ semper in de-
terius prolabantur nisi sit, qui eas assidue retineat & conseruet verendumque sit
ne aliquando propter earum constitutionum transgressionem suborti abusus lon-
gius serpent, & progrediantur. Nos quantumcum Deo possumus futuris casibus
& periculis occurrere, Volentes eorundem prædecessorum nostrorum constitu-
tiones tum innouando tum declarando, & pro rerum & temporum necessitate
supplendo de fratrum nostrorum vnanimi consilio atque assensu definimus, sta-
tuimus & declaramus, vt cum pontificem de hac vita migrare contigerit, Car-
dinales præsentis decem tantummodo diebus iuxta dicti Gregorij prædecesso-
ris constitutionem in concilio Lugdunen editam Cardinales absentes expectare
teneantur, & interim solitas nouem continuorum dierum exequias omnino pe-
ragant, nec vllò prætextu vltius differat. Et ne quid impedimẽto esse possit, quo-
minus exequiæ ipsæ nono die absoluantur, si quando per obseruantiam alicuius
magni, & præcipui fetti Cardinalibus videretur officium exequiarum intermitteri
debere, dies illi sic intermissi in numerum nouẽ dierum nihilominus computari
debeant, & impenfa quæ in eis pro exequiis faciendâ esset, inter pauperes Chri-
sti distribuatur. Ac vt superfluis quodque sumptibus, qui iam in immensum ex-
creuerunt, modus imponatur, funus simplicius quam cõsueuerit fieri: ita vt illius
ratione (præter regalia populo Romano præstari solita) decem Millium du-
catorum summam pannis lugubribus, & regalibus tam Camerarij, & Clerico-
rum, ac aliarum Cameralium, quam aliorum quorumcunque ministrorum & of-
ficialium ac aliis omnibus omnino computatis impenfa nõ excedat. Summa au-
tem

tem decem Millium huiusmodi vel si collegio visum fuerit etiam minor, ac nullo modo maior, per tres Cardinales antiquiores vnum videlicet de quolibet ordine & Camerarium proportionabiliter pro rata distributionis alias fieri solita inter predictos omnes, & singulos diuidatur. Lapsus vero decem diebus a die obitus pontificis ingressus Conclauis nullatenus prorogetur aut differatur, sed sequenti die missa de Spiritu Sancto celebrata siue Cardinales absentes venerint, siue non, qui fuerint presentes statim Conclauem ingredi teneantur, & ingredienti ipsi absque mora aliqua omnia omnino Capitulorum confectione primis diebus fieri solitorum, in electionis negotio procedant, & singulis diebus scrutinium fiat, & in primo scrutinio etiam accedere liceat. Si qui vero forte intrare noluerint vel ingressi absque manifesta infirmitatis causa iuramento Medicorum, & a maiori parte Cardinalium per secreta suffragia approbata exiuerint, dicta constitutionis Gregorij x. pœnam incurrant. Declarantes nihilominus quod postquam Card. presentes alijs Cardinalibus etiam de latere Legatis, aut ex alia quacunque etiam publica causa etiam cum licentia Summi Pontificis absentibus ulterius non expectatis, post tamen lapsum dictorum decem dierum a morte Pontificis electionem siue intra, siue extra Conclauem fecerit, electio sic facta ex itinere aut alterius etiam probabilis, & Notarij ipsorum Cardinalium absentium impedimenti preteritum impugnari minime valeat, quum publica utilitas ex natura electionis proueniens cuius alteri rationi preferri debeat. Sedis autem vacatione durante collegium Cardinalium in iis quæ ad Pontificem Maximum dum viueret, pertinebat nullam omnino potestatem aut iurisdictionem habeat, neque gratiam neque iustitiam faciendi aut factam per pontificem mortuum executioni demandandi, sed ea omnia futuro pontifici reseruare teneatur, Neque de statu temporali Roman. Ecclesiæ neque de pecunijs Camera Apostolicæ aut datarij, vel pro solutione debitorum ante obitum pontificis quomodolibet contractorum aut alias ex quauis causa (casibus infra scriptis duntaxat exceptis) quicquam disponere, nec contra dictam Gregorij constitutionem pro seipsis aliquid percipere, nec res alienum ultra necessarios sumptus presentibus, comprehensos contrahere debeat, neque Camerarius Thesaurarius, Datarius Depositarium Castellanus arcis, Sancti Angeli aut alij officiales contra harum constitutionum tenorem Collegio obedire teneantur siue debeant, quinimo si eis in talibus obtemperauerint aut ipsi Cardinales vel officiales ex eorum officijs contra premissa aliquid attentare presumpserint de suo proprio Camera Apostolicæ plenarie satisfacere, & pecunias erogatas restituere, ac quæuis damna ad eligendi pontificis arbitrium resarcire cogantur. Quod autem expendi possit erit prefata decem Millium ducatorum summa. Illud item quod pro victu familiarum pontificiarum ante Conclauis ingressum, ac post ingressum pro pauperum officialium palatij tantum per Camerarium, & priores ordinum describendorum victu, ac etiam pro elemosynis sede vacante fieri consuetis. Itemque pro defensione terrarum Ecclesiæ, vel partis earum, Nec non pro regalibus, populo Romano, & illius Magistralibus ac custodia vrbis, & Conclauis, illiusque prouisionibus opportunis necessarium erit. Quæ veto impensa pro defensione terrarum, & locorum Ecclesiæ & securitate ac prouisionibus Conclauis facienda sit, Cardinales presentes per secreta suffragia ordinare debeant, ita ut maioris partis sententia obtineat id, quod obseruandum erit etiam in gubernatoribus vrbis tam ultra pontem, quam citra & alijs officialibus etiam pro statu Ecclesiastici regimine si opus fuerit eligendis. Si vero ultra predicta aliquid quod grande periculum immineret cui omnibus, & singulis Cardinalibus presentibus

sentibus

sentibus iuxta ordinationem Gregorii x. aut saltem duabus illorum tertis partibus per secreta suffragia viderentur celeriter occurrendus, tunc collegium iuxta maioris partis sententiam similiter per secreta suffragia de remedio opportuno ac provide de necessaria impensa providere possit & debeat. Statuimus etiam quod tres Cardinales antiquiores unus videlicet ex quolibet ordine vna cum Camerario post Pontificis obitum reliquos Cardinales congregandi, & occurrentes necessitates in congregationibus generalibus proponendi, & ut conclauis bene vndique claudatur curandi ius habeant. Ipsorum autem officium tertia die post conclauis ingressum omnino expiret, eorumque loco tres alii sequentes in ordine quolibet tertio quoque die eum eodem Camerario in eadem potestate succedant. Camerarii quoque, & maioris Penitentiarii officia quæ etiam Sede vacante durate ita durare decernimus, & declaramus, & non solum ea, quæ præsentis constitutione prohibentur, & quæ pontifice uiuente exercere non consueuerunt, seu a quibus pro eiusdem Pontificis reuerentia aut alias quomodolibet abstinerebant, minime usurpent, sed Camerarius ac præfidentes, & clerici aliique Ministri, & officiales Camere Apostolicæ exactio pecuniarum eidem Camere debitarum ac provisionibus ratione Sedis uacantis iuxta præmissa necessario faciendis duntaxat incumbere, & propterea a solutione debitorum ante Pontificis obitum contractorum, aut illorum declaratione, rationum solidatione, extractionibus frumentorum, remissionibus delictorum, a securacionibus delinquentium, & quibuscunque aliis expeditionibus tam gratiam quam iustitiam, aut illarum executionem quomodolibet concernentibus omnino abstinere debeant. Penitentiarius uero, & eius officiales ea tantum facere, & expedire ualeant, quæ ad forum conscientie pertinent, in reliquis officium eorum conquiescat. Itaque a quibuscunque matrimonialibus, & aliis dispensationibus ac absolutionibus, & declarationibus nec non quibusuis aliis expeditionibus forum (quod aiunt) fori mixtum, uel separatim quomodolibet respicientibus omnino abstineant. Alioquin in quibus tam Camerarius quam Penitentiarius, & alii prædicti etiam de licentia aut mandato totius collegii contrafecerint, ea nulla, & irrita sint, ac nemini suffragentur. Et nihilominus eorum excessus & inobediencie rationem Pontificis arbitrio quandocunque reddere teneantur. Literis etiam nostris super reformatione Camere, & Penitentiaria huiusmodi editis in suo robore permanseris. Datarum vero ministerium per eiusdem Pontificis obitum omnino expiret, ita ut non solum datas per eum antea notatas extendi potestatem minime habeat, sed quascunque supplicationes gratiarum, & iustitiæ penes eum, aut eius ministros adhuc existentes etiam si data fuerint Collegio Cardinalium statim sub sigillo clausas præsentare teneantur futuro Pontifici referuandas. Quod si contra præmissa quicquam ad cuiusuis etiam Cardinalis instantiam attentare præsumpserit, irritum, & inane existat, & nihilominus falsi crimen incurrat illius rationem futuro Pontifici redditurus. Prohibentes in super ne Cardinales, & prælati, signatura gratiarum, & iustitiæ præfæcti Sede vacante supplicationes, & commissiones aliquas etiam si supplicantes paruas datas, ut moris est, antea obtinuerit, signare ualeant, sed officia eorum omnino cessare intelligantur. Quod si aliter fecerint pro excessibus huiusmodi futuri Pontificis arbitrio puniantur. Mandamus quoque quod Cellæ conclauis Cardinalibus sorte distribuatur, nec liceat eas etiam infirmitatis prætextu mutare aut desuper ædificare, uel illas dilatare, sed quilibet, etiam Decanus, sit sua forte contentus. Post Conclauis uero ingressum interdiximus, & expresse prohibemus sub officiorum, & beneficiorum priuationis pœna atque etiam sub alia arbitrio

bitrio gubernatoris ad custodiam conclavis deputari soliti infligenda, ne quis in eitate supra aut infra conclave seu a lateribus habitare, vel morari possit. Quæ loca muris claudi, & a præsentibus custodiæ conclavis ac a dicto Gubernatore sæpius visitari debeant. Et si qua fraus commissa fuerit, teneatur ipse Gubernator sub perituri pœna eo ipso incurrenda & alia arbitrio futuri Pontificis infligenda, delinquentes huiusmodi Cardinalibus pro tempore deputatis reuelare curareque, vt delinquentes ipsi carcerentur, & æriter puniantur. Teneantur quoque Cardinales pro tempore deputati Cellas Cardinalium, & alia conclavis loca sæpius visitare & diligenter perquirere ne in ipsius conclavis muris aut laquearibus, seu pavimentis vetita foramina fiant. Et si quid tale deprehensum fuerit, auctores priuationis officiorum, & beneficiorum ac aliis etiam corporalibus, & sæuerissimis eisdem pœnis teneantur, nisi statim, si intra conclave fuerint eisdem Cardinalibus deputatis, si vero extra conclave Gubernatori, & prælati præpositis reuelauerint. Quiquidem Gubernator, & Prælati sub perituri pœna in hoc in vigilare, & opportune providere debeant. Quilibet autem Cardinalis in conclavi duobus seruentibus Clericis, vel Laicis contemptus sit. Infamis autem, & graviter affectus a maiori parte Collegii per secreta suffragia tertius ad summum iudicari possit. Qui seruentes familiares domestici, & continui commensales ipsius Cardinalis, & ab anno ante fuisse & tunc esse debeant, & non mercatores, ministri principum, domini temporales, & iurisdictionem habentes, neque fratres aut nepotes Cardinalium, etiam si expensis eorum viuerent. Et de qualitatibus conclavistarum Cardinales deputati ante conclavis ingressum diligenter inquisitione habere, & eos approbare, ac post ingressum de novo diligenter providere debeant. Sacrista quoque cum vno clerico coadiutore in officio Sacristiæ, duo quoque magistri ceremoniarum conclave ingrediantur Missis celebrandis, & alijs quæ ad ipsos pertinent vacaturi. Ad sit præterea vnus religiosus pro confessionibus audientis a maiori parte Cardinalium per secreta suffragia eligendis vnus collegii Secretarius tantum, duo Medici, vnus Chirurgus, vnus Aromatarius cum vno, aut duobus seruentibus, vnus suberignarius, vnus Cementarius, duo Barbitonfores, cum vno aut duobus seruentibus. Item octo aut decem seruentes publicæ utilitati, & commoditati omnium, veluti pro lignis portandis, pro verendo conclave, & similibus necessariis ministrantibus, qui omnes a collegio Cardinalium, non tamquam ex familia alicuius Cardinalis, per fabas secretas eligantur ita tamen vt is obtineat, qui plura vota tulerit, & eis salaria de publico persoluantur. Quod si ultra præfatas personas, in conclavi aliquis inuentus fuerit, expelli statim debeat, Et si quis vsquam se occultasse deprehendatur, ignominiosa expellatur, & infamia noceatur, & officijs atque beneficijs priuetur, consilij vero sub eadem pœna illos collegio reuelare teneantur, præmium reportaturi si indicauerint. Clauso conclavi nulli ad colloquium etiam extra portam conclavis etiam principum oratores, nisi ex magna, & urgente causa a maiori parte collegii approbanda admittantur. Et si quis forte (quod absit) clam ipsum conclave, & aliunde quam per ostium ingredatur, omni honore, gradu, ac officio, & beneficio ipso facto priuatus generis scripta ad eos; qui in conclauiterunt, seu nuncium vel notam, aut signum mittere, seu recipere, aut contra, e conclavi ad eos, qui foris erunt, villo modo liceat, qui contra fecerint quacunq; dignitate etiam si Cardinalatus honore præfulgeant pœna excommunicationis lata sententiæ subiacent, absoluenti facultate, præterquam in mortis articulo, soli pontifici maximo reseruata, a quo nihilominus pro qualitate delicti vltra dictam excommunicationis pœnam

nam

nam puniendi erunt. Prohibentes etiam super futura electione Pontificis spon-
 siones, quas excommittas vocasti, fieri, & si forte contra presentium tenorem fa-
 cta fuerint, illas nullas, & irritas in iudicio, & extra fore, & omnino censeri, & co-
 trafacientes ac proxenetas arbitrio Gubernatoris, & futuri Pontificis puniri debe-
 re decernimus. Cardinales autem primo ipso die quo conclauis ingressi fuerint
 tam in prandio, quam in caena vno solo ferculo vnius speciei tantum eoque mo-
 derato, & alias iuxta constitutione prefati Clementis vii. qualificato contenti sint,
 & esse debeant, nec quisquam in alterius cella vel de alterius forculo vescatur.
 Praelati quoque ad custodiam conclauis deputati sub poena periurij, & suspensio-
 nis a diuinis maxima, & exquisita diligentia vtantur in inspiciendis ac perscruta-
 dis epulis, & alijs rebus ac personis conclauis intransibibus, & de eo exeuntibus,
 ne sub earum rerum velamine litera aut nota vel signa aliqua transmittantur.
 Quod si tale quid inuentum fuerit, familiares Cardinalium aut
 alij delinquentes pena priuationis officiorum, & beneficiorum, ac inhabilitatis ad ob-
 tinentiam, & obtinentiam incurant. Et vltius per Gubernatorem carceribus mancipentur, ex
 inde nisi de mandato noui Pontificis minime relaxandi, sed eius arbitrio acriter puniendi
 di omni facultate collegio Cardinalium in fauore quoruncumque in premissis vel eor-
 um aliquo deliquerint omnino interdicta. Coelauis vero, & quicumque alij seruien-
 tes conclauis ex causa infirmitatis manifesta, & notabilis a Medicis medio iura-
 mento probata, & de consensu deputatorum, quorum etiam conscientiam desu-
 per oneramus, & non aliter exiituri, nullo modo reuerti possint, sed eorum loco
 alij eodem prorsus tempore, quo infirmi exhibunt, ingrediantur. Statuimus etiam, ut
 & declaramus, quod si forte aliquis Cardinalis saltem in Diaconatus ordine con-
 stitutus non fuerit, is nullatenus ad eligendum admitti debeat. Cardinales autem
 per viscera misericordiae Domini Nostri Iesu Christi enixe rogamus, &horta-
 mur, ac eis nihilominus sub diuina interminatione iudicij precipimus, & manda-
 mus, vt attendentes magnitudinem ministerij, quod per eos tractatur in da n-
 suffragiis, ac alijs omnibus, & singulis electionem quomodolibet concernentibus
 omni dolo ac fraude, factionibus, & animorum passionibus remotis, ac princi-
 palium secularium intercessionibus, ceterisque mundanis respectibus minime at-
 tentis, sed solum Deum praeculis habentes, sese pure, libere, sincere quiete, & pa-
 cifice gerere, & habere debeant. Nec pro ipsius pontificis electione conspiratio-
 nes, coactas pactiones, & alios illicitos tractatus inire, signa, aut contra signa vo-
 torum suorum alteri dare, mina suae aliquibus inferre, tumultus excitare, aut alia
 facere per quae electio retardetur, vel minus libere suffragia praesentur per se, vel
 alium directe, vel indirecte, quouis colore, vel ingenio audeant vel praesumant.
 Quod si fecerint aut contra prohibita in praesenti constitutione, aliquid admi-
 serint, vltra diuinam ultionem futuri Pontificis pro modo culpa in eos quoad eum
 que anima duerti possit. Quia vero parum esset iura coactere, nisi foret qui executio-
 ni ea demandaret, statuimus, & ordinamus, vt Praelati Rectores officiales vrbis ac
 Principum Oratores, illustres viri, quos oes a collegio pro custodia conclauis eligi con-
 tinget, eligere aut collegium debeat eos qui ad id magis idonei videbuntur praemissa oia
 plene, & inuiolabiliter ac sine fraude, & dolo aliquo obseruari faciant, de quo cor-
 porale iuramentum coram ipso collegio ante ingressam conclauis, & quoties o-
 pus fuerit, praestare teneantur: quae quidem nisi fecerint, vel si in eis dolum, &
 fraudem commiserint, praedictas penas, & ceteras in dicta constitutionem Grego-
 rii x. contentas incurrant. Volumus autem neque per Praelatos neque per Recto-
 res aut officiales praefatos vltra, quam praemittitur, Cardinales arctari, neque praes-
 sentes.

sententes has nostras constitutiones per collegium Cardinalium vlllo modo alterari corrigi, aut immutari posse, sed illas coram omnibus de verbo ad verbum in prima congregatione post obitum Pontificis fieri solita, & deinde post conclaui ingressum legi, & iurari eo modo quo leguntur, & iurantur constitutiones Iulij II. & aliorum prædecessorum nostrorum, quorum constitutionibus, & pœnis in eis contentis vltra præmissa per hanc nostram constitutionem derogare non intendimus, sed magis eas confirmare, in nouare, & comprobare. Et ne dissensionis occasio aut schismatis oriatur, volumus cœsurarum, & excommunicationum præfatarum, & aliarum quarumcunque prætextu Cardinales a Pontificis electione actiue, vel passiuè excludi nullo modo posse: quas quidem excommunicationes, & censuras ad electionis effectum tantum, illis alias in suo robore permanentibus, suspendimus, & suspensas esse volumus, & declaramus. Decernentes quoque excommunicationes, & censuras ipsas eum solum afficere, qui deliquerit, non autem alios conclaui durante cum eo conuersantes, ac præsentibus nostras vbiunque electionem Summi Pontificis etiam extra urbem fieri contigerit locum habere, & obseruari debere. Ac insuper illas in valis Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ apostolicæ, ac in acie campi Floræ aliquos cursores nostros legi, & publicari, ac illorum copiam ibidem affixam dimitti, & deinceps omnes, & singulos Cardinales etiam absentes, præsentibus, & futuras, & alios quoscuque quorum interest, vel interesse poterit quomodolibet in futurum afficere, & ligare, nullumque earum ignorantiam prætere posse ac si eis personaliter intimata forent, præmissis ac alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis ceterisque contrariis non obstantibus quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum definitionis statutorum declarationum decretorum prohibitionum mandatorum interdicti, præcepti rogationis, hortationis, & voluntatum infringere, vel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ Milleesimo quingentesimo sexagesimo secundo. Septimo Id. Octobris Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Ego Pius Catholica Ecclesiæ Episcopus.

- † Ego R. Card. de Carpo episcopus Hostien.
- † Ego F. Card. Pisanus episcopus Port. manu propria
- † Ego Fed. Card. Casius episcopus Tusculanus
- † Ego Io. Card. Moronus episcopus Prænestinus. ff.
- † O. bo Truchses de Vualdurg. Episcopus Card. Albanen.
- † Ego Tr. Card. Crispus.
- † Ego Io. Card. Saracenus.
- † Ego Io. Card. Sancti Vitalis.
- † Ego Iac. Card. Puteus.
- † Ego Io. B. Cicada. S. Clemen.
- † Ego B. Card. Tranen.
- † Ego Scipio Card. Pisarum.

† Ego

- † Ego Io. Card. Reumanus.
- † Ego Io. Ant. Card. Capisuccus.
- † Ego F. M. Card. Alexandrinus.
- † Ego Clemens Card. Araceli.
- † Ego Io. Ant. Card. Sanct. Georgii.
- † Ego Aloysius Card. Cornelius.
- † Ego Bernardus Card. Saluiatus.
- † Ego Ph. Card. Aburd.

- † Ego M. Ant. Card. Amulius.
- † Ego R. Cardin. Nauagerius.
- † Ego A. Card. Farnesius Vicecance.
- † Ego G. Asc. Card. Cam.
- † Ego Iul. Card. Vrbin.
- † Ego Hier. Card. Simoncellus.
- † Ego Vitellotius Card. Vitellius.
- † Ego Carolus Card. Borromeus.
- † Ego Franciscus Card. Gonzaga.
- † Ego Ind. Aualos Card. Araga.

Ca. Glorierius
Francis. Delyon.

Anno a Natiuitate Domini millesimo quingentesimo secundo Indictione quinta die vero 21 mensis Octobris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pij diuina prouidentia Papæ Quarti Anno tertio, suprascripta litera Apostolicæ affixa, & publicata fuerunt Romæ in locis suprascriptis, ut est moris, inibi earundem copis dimissis affixis per nos Andream de Curia, & Franciscum Fayæ eiusdem S. D. N. Papæ Cursores.

Pro Magistro Cursorum Franciscus Rogerius Curf.

Contra inuentas sponfiones super vita, & morte, & futura electione Summi Pontificis, ac promotione S. R. E. Cardinalium extat Gregorii xiiij. Constitutio Romæ publicata die 28. Martij 1591. incip. Cogit nos deprauata. Cogit nos deprauata miseri huius sæculi corruptela, ut vel in ipso nostri Pontificatus ingressu seuerioribus pœnis illorum coerceamus audaciam, qui cœca ducti cupiditate, grauioribus peccatis diuinam Maiestatem lædere, ac sacrosanctæ Ecclesiæ Dei mala, & scandala perniciofa infere non perhorrescunt. Qualia multa cum iogenti animi nostri dolore, sensimus manere ex frequenti sponfionum illarū usu, quæ ex commissa vulgo dicta super futura electione, aut vita, & morte Romani Pontificis, aut promotionibus S. R. E. Cardinalium fieri consueverunt. Nam siue rem ipsam, quæ nedum ecclesiastica, & sed & facta, & mercede spiritualis est, spectemus, profanatio quadam rei factæ, & sacrilegium quoddam inde propterea committi videtur, idū electionibus, & promotionibus sacris, ac

Grego.
xiiij
contra
inuen-
tes spō
siones.

V
plene

plene spiritualibus fors pecuniarum immiscetur, & turpissima nundinationis genus cohaeret, siue grauissima peccata earum occasione perpetrari solita, & detrimenta inde prouenientia, sponcione huiusmodi, quae super predictis sunt omnino damnandas, & prohibendas, atque a Christi fidelium commercio profus exterminandas arbitramur. Multi siquidem lucri cupiditate, aut metu iacturae pecuniarum, illicitis modis directe, vel indirecte, per se, vel alium, electiones, seu promotiones impedire, aut retardare conantur. Alii eligendorum, aut promouendorum honorem famam, & existimationem impiis fallis, ac profus iniquis detractionibus aut diffamationibus laedere, ac dilacerare non erubescunt; Orationes vero, & vota, ac pias preces Christiani populi, quae eo potissimum tempore summo deuotionis feruore ex intimo cordis affectu ab vniuerso fidelium corpore Deo omnipotenti offerri par esset, ut huiusmodi electionibus ac promotionibus Spiritus Sanctus assisteret, non mediocriter hac de causa impediri, perturbari, ac refrigerare necesse est, dum multi temporibus lucris intenti, aut obliuiscuntur, quae Dei sunt, aut certe desiderant saepenumero, & procurant, ut eligantur non ii, qui optimi sunt, sed ex quorum electione plurimum lucri se consecuturos animaduertunt; Nec desunt, qui innumerabiles fraudes, ac perniciose mendacia, dolos & fallacias comminiscuntur, dum sponcionum pretia augere, aut imminuere callide, & versute satagunt: Nonnulli quoque manifesta iniustitia peccant, dum fere certi eorum, qui eligendi, aut promouendi sunt, conuentiones, seu suspensiones inuendo ab aliis id ignorantibus pecunias per fraudem extorquent. Multi praeterea dum vana spe vniuersum patrimonium suum in discrimen temere deducunt, repente, & ex improviso ad inopiam rediguntur; ex quo & abominabiles contra Deum blasphemiae, & plurima scandala, & peccata atrocissima consequuntur; quod autem deterius est, miseri quidam ad nefandas Daemonum inuocationes, ad prohibita sortilegia, damnataque diuinandi genera confugiunt, ut futura (si id fieri posset) praenoscendo, minori cum periculo, aut quemadmodum ipsi vana spe decepti sibi persuadent, certiore euentu sponciones ineani: Illud denique omnibus notissimum est, magnum hoc esse auaritia fomentum, & ex eo vehementem quasi cupiditatem, quandoque etiam in Ecclesiasticis, & Religiosis personis excitari. Nos igitur qui hoc praecipuum munus ad Pastoralement nostram sollicitudinem maxime pertinere existimamus, ut gregem Dominicum fidei nostrae creditum ab omni offensione, atque aeterna vitae periculo securum in viam salutis, diuina fauente gratia, dirigamus; pestiferi huius morbi contaginem, priusquam in communem fidelium perniciem latius serpat (quantum in nobis est) tollere, nec non delicti, & scandali inde, ut plurimum prouenientis occasionem penitus, & vbiq; submouere cupientes, ac simul aequum censentes, in quo frequenter, & grauiter peccatur, id ad tollendum scandali periculum generatum, & per aequum omnibus interdicatur: fel. rec. Pii Papae Quarti praedecessoris nostri, qui pariter hoc ipsum super futura Pontificis electione fieri prohibuit, vestigiis inhaerentes, de tributa nobis a Domino potestatis Apostolica plenitudine, hac nostra in perpetuum valitura constitutione damnamus, & reprobamus omnes, & quae unquam sponciones, promissiones, stipulationes, conuentiones, aut pacta, Excommittas vulgo dictas, quouis nomine, aut vocabulo appellatas. Quas, siue per cedulas (ut aiunt) melapochas, aut alio quocunque publica, aut privata scriptura, aut chirographi genere, vel per Mensurarium, aut Mercatorum libros, aut partitas crediti (ut dicunt) seu verbo tantum data fide, aut facto deposito certa pecuniarum summa, vel cuiusuis alterius rei pre-

rei pretio aestimabilis, aut alias quomodo so, vel sub quam nominati, aut inno-
 minati contractus forma, aut conditione, in euentum vitæ, aut mortis, vel futu-
 ra creationis Romani Pontificis, tam eo viuente, quam Apostolica Sede vacan-
 te, aut in euentum promotionum S. R. E. Cardinalium, post hac in quibusuis Chri-
 stiani Orbis Regnis, Dominijs, Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis vbilibet
 gentium, aut locorum iniri quandounque contigerit, ipsosque contractus, spon-
 siones, aut pacta, si quæ post hanc nostram prohibitionem inita fuerint, vel e-
 tiam antea, quarum tamen, vel quorum exitus adhuc expectantur, damnata pro-
 fus, illicita, & inualida decernimus, & declaramus, illaque ex nunc, prout ex
 tunc, & e contra harum serie rescindimus, & annullamus, ac ne de cetero fiat
 districte interdiciamus, & prohibemus. Decernentes ex eis tanquam damnatis, &
 reprobatis, etiam si iuramento, quod pariter illicitum, & tanquam contra bo-
 nos mores præstitum nihil operari, in hoc, declaramus, aut instrumento in for-
 ma Camere Apostolicæ, vel alias quomodolibet roborata fuerint, nullam pro-
 fus obligationem oriri, nullamque actionem realem, aut personalem, aut iudicis
 officium in foro exteriori, neque extra illud; nec etiam quo ad forum conscien-
 tiæ, prouenire, neque exceptionem, aut aliud quocunque ius cuiquam compete-
 re. Quinimo statuimus, & declaramus ex prædictis damnatis sponsonibus nul-
 lum talium pecuniarium dominium, etiam si soluta, aut data, seu remissa, vel con-
 donata hac de causa fuerint, cuiquam acquiri: sed quicquid pecuniarum, aut cuius-
 uis alterius rei in contractus, seu sponsones huiusmodi deductum fuerit, siue da-
 tum, & acceptum, siue tantummodo promissum, vel ut præfertur condonatum,
 aut etiam, ut ab alijs soluat, mandatum existat, eo ipso p̄ his locis eius Cruxatis,
 aut oppidi, ubi sponsones ipse inita, vel ubi primum defecta fuerint, etiam si
 prius alibi inita sint, acquisitum censeri, & ipsos contrahentes ad restitutionem
 siue elargitionem eisdem pijs locis in utroque foro teneri, & in foro exteriori ad
 id per Episcopum (cuius conscientiam super hoc oneramus) opportunis iuris, &
 facti remedijs, etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis cogi, & compelli debe-
 re, & non solum Procuratoribus, seu administratoribus, seu cuiuslibet personæ, a-
 ctionem popularem nomine eorumdem priorum hęcum pro ipis pecunijs co-
 sequendis competere: Ita tamen, ut si plura loca pia in Oppido, seu Ciuitate
 huiusmodi existant, inter ipsa loca pia is præferatur, & pecunias integre lucrè-
 tur, qui prior agere ceperit: nec componere, transigere aut concordare cum ipis
 delinquentibus, aut illis partem aliquam pœnæ remittere, aut concordare quo-
 quomodo liceat, sed integre ab ipis locis pijs exigatur: quod si de facto concorda-
 tum fuerit, tunc eo ipso concordia, compositio, aut transactio irrita sit, & nulla, &
 actio pro reliqua summa, non exacta ad alia loca pia deuoluta censetur, donec
 pœna prædicta integre ab ipis transgressorib. fuerit persoluta. Personas vero ec-
 clesiasticas, si quæ forsitan (quod non credimus) tale aliquod pactum, aut spon-
 sionem contra hanc nostram prohibitionem inire præsumpserit, tam seculares,
 quam cuiusuis ordinis, aut militiae regulares, cuiuscunque status, gradus, vel con-
 ditionis fuerint, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Primitiali, Patriarchali, aut
 alia quacunque, etiam S. R. E. Cardinalatus præfulgeant dignitate (præter su-
 prædictam, & alias in præsentis constitutione contentas pœnas) omnibus, &
 quibuscunque per eas obtentis beneficijs cum cura, & sine cura, sæcularibus, &
 quorumuis ordinum, aut militiarum regularibus ex nunc, eo ipso per præ-
 sentes in utroque foro priuamus, & priuatas, ac ad illa, & alia quæcunque
 in posterum obtinenda, perpetuo inhabiles, & incapaces declaramus, eaque

omnia iuxta præsentem Constitutionem ipso facto vacare, deque illis libere per Sedem Apostolicam, vel per ordinarios Collatores illis prouideri posse; ac etiam si alioquin nostræ, & Sedis Apostolicæ, seu Ro. Pontificis tantum, dispositioni ex quavis reservatione generali, etiam in corpore iuris clausa, seu alias quomodolibet reservata, seu affecta fuerint, nihilominus per Ordinarios Collatores, ad quos eisdem reservationibus, seu affectionibus Apostolicis cessantibus, pertineret, libere, & licite conferri, & de eis perinde, ac si reservata, aut affecta non essent, disponi posse volumus, & declaramus. Vt etiam in eos, qui talia patrare, & huic nostræ Constitutioni controuenire præsumperint, tam si prædictis, quæ hic pro expressis habeantur, quam si quibusuis mundanis etiam Ducalibus, Regijs, Imperialibus dignitatibus fungantur, ac etiam in eosdem, vel alios, qui id in Terris, locis, Ciuitatibus, ac Dominijs, sibi subiectis tacite, expresse fieri permiserint, eorumque Consiliarios, Magistratus, Potestates, Gubernatores, Præfectos, aut Loca tenentes, eorumque singulos, qui pariter consensum, auxilium, consilium, vel fauorem in præmissis præstiterint, ac in quoscunque Proxenos, vel mediatores, & communicationis sententiam per easdem præsentis ferimus, & promulgamus, eosque ipso facto absque alia monitione, aut declaratione, Iudicis decreto, aut ministerio excommunicationis sententiam incurtere volumus, a quæ eorum nullus ab alio, quam a Romano Pontifice, pro tempore existente (nisi in mortis articulo) quo ad eos, qui pecunias, vel aliud quidpiam præmissorum occasione perceperint, eam præuia restitutione integre pecunia eiusmodi occasione perceptarum, absolui possit aut debeat.

Sicque in omnibus, & singulis superius expressis per quoscunque indices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac eiusdem S. R. E. Cardinales sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, in quauis causa, & instantia, iudicari, & diffiniri debere. Irritum quoque, & inane decernimus, si secus super his a quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuersis locorum ordinarijs vbilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, vt præsentis literas in suis quisque ecclesijs, Ciuitatibus, diocesis, & locis, ab omnibus inuiolate obseruari curent, & contra quoscunque præsentis Constitutionis transgressores ad declarationem censurarum, & penarum huiusmodi procedent, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus &c.

AD DITIO. De huiusmodi sponsonibus seu conuentionibus factis sub aliquo futuro euentu, vide Dec. cons. 115. Couar in reg. peccatum par. 2. §. 4. num. 2. Lud. Molin. de contract. disput. 508. & in terminis Vincent. de Franch. decis. 113. & in Regno Neap. etiam adsunt Pragmatica sanctiones, similiter fieri prohibentes ex commissis sede vacante, & super creatione Summi Pontificis, necnon, & ex commissis super pueris mulierum prægnantium sub penis ibi contentis sub tit. de sponsonibus mercatorum.

Quantum vero attinet ad electionem cathedralium sequitur eiusdem Pontificis constitutio de forma faciendi processus, & inquisitiones ex præscripto Concilii Tridentini super promouendis ad regimina ecclesiarum Cathedralium, & aliarum Superiorum seu Monasteriorum, atque ad ceteras dignitates, de quibus in Consistorio prouidetur.

Onus Apostolicæ seruitutis, ad quod nuper nos dignatio diuina prouexit assidue admonet, in eam potissimum curam nobis esse pastoralis sollicitudine incumbendum, ut quæ a sacris, œcumenicisque Concilijs pro communi totius Christiani populi salute pie, prudenterque statuta sunt, nulla aut temeritate uolentur, aut negligentia deserantur; ea præsertim, quæ ad bonos, idoneosque pastores Cathedralibus, ac Superioribus ecclesijs gubernandis præficiendos pertinent, nam si in quibusuis ecclesiæ gradibus, & ministris curandum est tales eligi, qui Religione, & sanctitate fideles edificent, multo certe magis elaborandum est, ne in eius electione erretur, qui supra omnes gradus constituitur, cui tanquã seruo fideli, & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obseruantiam aliorum forma esse debet; cum certum sit gregis salutem magnopere pendere ex boni pastoris præstanti vita, & doctrina. Sane venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad Sacrum generale Tridentinum Concilium a Summis Pontificibus prædecessoribus nostris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in alijs rebus multis præclarum studium ad corrigendos deprauatos mores, & collapsam ecclesiasticam disciplinam restituendam ostenderunt, tum in eo potissimum insigni zelo, magnaq. cum laude laborarunt, ut rationem inuenirent, qua uiri doctrina, pietate, prudentiaque excellentes, & in ecclesiasticis functionibus, diu multumque uersati, ecclesijs Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in minoribus constituti Cremonensium ecclesiam regeremus, in eodem Concilio cum sanctis, & egregijs illis Patribus interfuimus, & Concilio absoluto ad Ecclesiam nostram reuersi magno semper desiderio flagrauimus, ut tam salubria generalis Concilij decreta executioni debitæ mandarentur, atque ut id fieret pro uirili parte curauimus: Multo nunc magis, cum disponente Domino omnium ecclesiarum cura, & sollicitudo nos premat, summo desiderio tenemur, ut Pastores in præficiantur Ecclesijs qui opus suum, & ministerium impleant, & de ouium salute nos in Domino lætificent. Illud autem in hoc saluberrimo, & pernecessario negotio, quod est de Episcopis eligendis, & præficiendis uidetur esse præcipuum, ut instructio, examen, & inquisitio de fide, uita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum tam accurate fideliter, ac serio instituantur, ut omnis fallacia fuce semoto certo cõfidere ualeamus, tales a nobis Christi gregi pascendo esse propositos, quales tantum onus, Angelicis uidelicet humeris formidandum, exigit, & quales ille exoptat, qui pro ipsorum ouibus redimendis propriam uitam, ac sanguinem non pepercit, & quidem in hac parte prudentia dicti Concilij Tridentini minime defuit, cum statuerit, ac mandauerit, ut in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præscriberetur quibusque locis, & Prouincijs, propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis utilius atque opportuna esse uideretur. Verum neque id hæcenus nisi a paucissimis factum est, neque spes est nisi longissimo temporis spacio, ut ab omnibus fiat, atque interim, dum certa examinis, siue inquisitionis ratio a Prouincialibus Concilijs expectatur, perit uerber ille fructus, qui ex tam utilibus Concilij generalis decretis sperari posse uidebatur, & experientia ipsa docuit per tot annos a publicatione Concilij prædicti elapsos, quid in unaquaque Prouincia opus sit, quidue possit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, matura deliberatione, ac eorum unanimi consilio, & assensu præsentis nostræ perpetuo ualitura cõstitutione decernimus, ut cum extra Roman. Curiam examen, instructio siue inquisitio

Greg.
xiiij.

Ses. 24.
de ref.
gen.
c. 1.

Ses. 6.
de ref.
cap. 1.

Supra
Sess.
eodem
c. 1. §.
quoniam.

tio faciendā erit, nemo omnino cuiuscumque status, gradus, conditionisue fuerit inquisitionē prædictā sibi arrogare præsumat, sed integrum hoc negotium ijs, qui a prædicto Tridentino Concilio, designantur, Apostolica, videlicet, Sedis Legatis, seu Nuncijs Prouinciarum, aut eius, de quo inquisitio fit, Ordinario, eo que deficiente Ordinarijs vicinioribus relinquatur, nisi iustis de causis nobis, aut pro tempore existenti Roman. Pontifici per speciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum esse visum fuerit. Quod si forte aliquis prædictorum: consanguinitate, aut affinitate vsque ad tertium gradum inclusiue promouendum contingeret, vt omnibus suspicio carnalis affectus a tam sancto negotio repellatur, ille quidem eo casu censetur exclusus, atque ad eum qui proxime sequitur hoc est, si Legatus excludendus erit, ad Nunciū, si Nuncius ad ordinarium, si ordinarius ad viciniorē ordinarium inquisitionis officium deferatur. In Curia vero hæc functio spectet, vel ad eos Cardinales, qui a nobis, vel pro tempore existente Rom. Pontifice deligentur, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, seu Regnorum apud nos, & Sedem Apostolicam Protectores, in quibus Ecclesiæ ipsæ consistunt, si tamen ad ipsos huiusmodi vacantium Ecclesiarum relatio pertinebit. Quod si de Episcopo, vel Metropolitano extra Ro. Curiam degente ab vna Ecclesia a Ialiam ex aliqua graui, & iusta causa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apostolico eius Prouincia, aut Regni vbi Ecclesia ipsa a qua transfertur sita erit, ad Metropolitanum, si Episcopus, ad suffraganeum vero antiquiorē residentem, si Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridentinum Conciliū, non sine magna ratione eminentes personas, & quæ negotij magnitudinē probe intelligerent, ad hoc officium nominauit, Declaramus, & statuimus tā Legatos, siue Nuncios, quam Ordinarios, vel alios ab hac facta Sede forte delegandos non per Auditores, aut Vicarios, aliosue Ministros, sed per seipsos inquirendi munus exercere debere; quamuis ab huiusmodi personis alijsq. viris peritis adiuari possint, & si Prælatus inquirens per se nō posset ob locorum distantiam testes examinare circa articulum aliquē, vt legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid eiusmodi, licebit ei articulum illū alteri personæ in dignitate ecclesiastica constituta subdelegare, non autem vniuersam inquisitionē. Quod si forte cōingat aliquem supradictorum legitime impediri, vt per se hoc munus præstare non possit, ad alios ea cura transferetur, qui sunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium designati, vt supra dictum est, de ijs qui ob consanguinitatē, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hæc, vt mens eiusdem sacri Conci. recte, ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale sit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac statuimus, non esse in vita, ac doctrina promouendi inuestiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipso promouendo articuli offerantur, ac testes producantur, sed oportere, vt Prælatus, qui munus inquirendi suscepit, articulos conscribat, atque ipse ex officio suo illos testes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirendis sincerum, ac fidele testimonium datos esse existimet. Verum, vt inquisitio prædicta facilius, ac plenius perfici, atque expediri queat, vt tile erit, si Prælatus qui inquisitionem facturus est, vel a promouendo, vel ab aliquo alio confici curet schedulam, in qua qua sint ordine descripta nomē promouendi, cognomen, patria, parentes ætas, ordo, gradus, professio, functio si quæ is forte exercuit, loca in quib. aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tēpore versatus fuerit, deniq. amici, ac familiares, qui tā ipsū, quā parentes eius intime norit. Quod si promouendus documētū aliq.

exhibere voluerit, vnde ipsis aetas, gradus, dignitas, sacri ordines, functio, officia, muneraque, aut aliquod eiusmodi comprobetur, admittendum, ac processui inferendum erit, modo documentum publicum seu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendum censuimus, ac expresse prohibemus, ne ad testimonium dicendum de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Ecclesiam, quilibet homines admittantur, sed viri tantum graues, pii, prudentes docti, qui qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant, ac vt supra diximus sincerum, ac fidele testimonium dare velint. Proinde iam cognati, ac nimium familiares, quam inimici, atq; amuli excludendi erunt. Porto testes eiusmodi, Praelatus, qui examen, seu inquisitionem habiturus erit, seorsum, ac sigillatim examinabit, & si quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet, iuramenti vim, tum periurij grauitatem; eosdem etiam serio, & grauitate admonet ipsos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium, quotum, vel committendo vel omitendo rei erunt, qui promouebuntur, si vel falsa narrando, vel retinendo vera, in causa erunt, vt homines indigni, vel minus idonei eiusmodi Ecclesijs praeficiantur. Diligenter etiam testium qualitates cognoscere studebit, ac potissimum quam sint ad promouendos affecti, vt inde conijciat vtrum ex affectu, an ex veritate testimonium dicant. Denique cum testes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quo ad eius fieri poterit omnia, & singula, quae ad praedictam inquisitionem facere videbuntur per ipsas exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quae in generalium Synodorum decretis, alijsque Canonicis sanctionibus continentur, probe cognita esse debeant, iis quibus, inquisitiones officium demandatum est, quales sunt natum esse ex legitimo matrimonio, atque parentibus Catholicis, annum trigelimum iam expleuisse, sacris ordinibus saltem ante sex menses initiatum esse, gradum Doctoratus, aut licentiae in Theologia, vel iure Canonico, aut certe publicum alicuius Academiae testimonium obtinuisse, quo ad alios docendos idoneus esse declaratur, ad haec in Ecclesiasticis functionibus diu esse versatum, item fide puritate, innocentia vitae, prudentia, vsu rerum, integra fama, doctrina praeditum esse; tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi solent, & saepe contingit, vt nonnulli scientia vacui de solo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiae titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam a publicis Academicis testimonium habuerunt, quod idonei essent ad alios docendos, nisi forte aliquorum insignis doctrina, ex publica ipsorum functione notoria esset. Ita vero inquisitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiae, vel iuri Canonico promouendas operam dederit cognoscatur, & quoniam in quibusdam prouincijs nulla sunt studia generalia, neque vlla publica schola, neque vsus habet, vt quod studijs operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiae insignibus decorentur, declaramus in eiusmodi locis sufficere, si testimonio virorum grauium, & Sacrae Theologiae, vel iuris Canonici peritorum constet, promouendos ea scientia Theologiae, vel Canonum vere pollere, vt idonei sint ad ea docenda, quae populum Christianum scire oportet, ac muneris sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Testes praeterea deponant se de scientia promouendorum certos redditos esse ex eo, quod praedictos promouendos specimen suae doctrinae publice, vel priuatim dedisse cognouerint. Quod autem ad regulares pertinet cum ad Ecclesias Cathedrales promouendi fuerint: ne fraus vlla subrepere possit in eo, quod idem Tridentinum Concilium statuit, vt regulares a

fuis Superioribus sufficientis doctrinæ testimonium habeant. Declaramus nomine superiorum eos dumtaxat intelligendos esse, qui nullum sui ordinis superiorem agnoscunt; siue ij cuiusuis ordinis Abbates, Magistri, aut Ministri, aut Præpositi generales, aut quarumlibet Congregationum præidentes siue definitores, aut visitatores Capitulum generale repræsentantes, siue alij quocumque vocabulo nominentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij, seu Commissarij generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte succedant, & nihilominus præter superiorum testimonium, quia fidem facient eiusmodi regulares ad alios docendo idoneos esse volumus ea seruari, quæ de eis diximus, publicum doctrinæ ab aliqua Academia testimonium habent, vt videlicet serio inquiratur, an regulares ad Cathedrales Ecclesias promouendi eos progressus in studiis fecerint, qui in futuro Antistite requiruntur. Post inquisitionem vero de fide, vita moribus, doctrina, & promouendi, nec non informationem de statu Ecclesiæ, aliique necessariis rebus quæ pariter coram superius expressis Prælati iuxta eiusdem Concilii decreta fieri debet, professio fidei Catholicæ a promouendo facienda erit, quam quidem ab eo dumtaxat recipiendam esse declaramus, sed quem inquisitio pertinebit; nisi forte qui professionem emisit, est a Prælato inquirente longe distet: tunc enim is prælatus ex subdelegatione inquirentis professionem admittere debet, cui promouendus vicinior erit, quod idem intelligatur, de informatione de statu Ecclesiæ, accipienda; si quando contingeret, vt in alia Prouincia, siue Regno esset Ecclesia, in alio promouendus. Recipiet autem Prælatus professionem promouendi præsentem Notario publico, ac testibus, atque eam a se admissam, ac receptam propriæ manus subscriptione testabitur. Is quoque qui professionem eiusmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi solet, nomen suum manu propria adscribet. Denique his peractis Notarius publico instrumento fidem faciet de professione prædicta adhibitis testibus, vt præfertur; Vbi vero totum examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta cum toto testimonio, ac professione fidei emissa ad hanc sanctam Sedem, vt Concilium statuit, quam primum clausa, & obfirmata in forma authentica transmittenda erit. In qua obseruari volumus, vt professio fidei iisdem omnino verbis descripta sit, quæ in ea forma continentur quam felix record. Pius Papa III. prædecessor noster statuit obseruandam, & vt Prælatus qui instructionem, examen, & inquisitionem fecit, vel per literas separatas simul tamen cū processu mittendas, vel per subscriptionem dicti processus significet, quanta fides testibus examinatis eorumque dictis, & scripturis productis suo iudicio habenda sit; simul etiam quid de promouendo ipse sentiat, processus autem sic formati, & ad Curiam transmissi, a Cardinale, cui promouendi munus incumbet, & a tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris est, iuxta formam Concilii prædicti subscribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum si præsens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouissime celebratum omnes Cardinales, siue maiorem partem Collegij adeant, a nequam Ecclesiam proponat; vt quæ a referente Collega sint audituri occulta fide quantum ad personam promouendi attinet, cognoscere possint. Hæc porto omnia, quæ de promouendis ad Ecclesias Cathedrales dicta sunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione seruanda esse declaramus, & decernimus qui nominati, præsentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales; ac Prioratus seu Præpositatus, Monasteriorum regimina, aut alias regula-

regulatum cuiusvis Ordini, aut etiam secularium praefecturas de quibus confistorialiter provideri contigerit, atque eos praesertim, quibus praeter curam, & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorumque regularium, vel secularium annexa est in populum iurisdictio spiritualis, vel temporalis, excepta tamen aetate circa quam nihil innovamus. Quo vero ad doctrinam, cum generalia Concilia non statuant, ut personae promovendae ad regulares dignitates Doctoratus siue licentiae gradum suscipere, vel publicum testimonium ab Academia aliqua habere teneantur, & tamen aequum sit, ut ea doctrina polleant, qua onus sibi imponendum sustinere valeant, declaramus, & statuimus, ut Praelati, qui inquirendi munus suscepturi sunt, studiose, ac diligenter inquirent super doctrina eiusmodi personarum iuxta modum, & formam superius praescriptam, ut nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per processum, qui ab inquirente transmittetur, certo statuere, ac iudicare possimus an persona promovenda vere sit talis, qualem dignitas illa ad quam prouehenda est exigit, & requirit. Hortamur vero in visceribus Domini nostri Iesu Christi, ac paterna charitate monemus eos omnes, qui ab hac Sancta Sede nominandi, praesentandi, vel etiam eligendi futuros Episcopos, vel Abbates ius habent, ut serio apud se cogitent, quanti momenti sit hoc negotium, ex quo salus animarum, tranquillitas Reipublicae, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam saepe, & saepius ad mentem revocent, quod sancta Tridentina Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiae gubernandae idoneos promoveri studeant, eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiae magis utiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, sed eorum exigentibus meritis praefici diligenter curaverint. De nominandis vero praesentandis, vel eligendis ad regulares dignitates praeter ea, quae superius observanda esse declaravimus, illud quoque paternis his nostris hortationibus, & monitionibus adijciendum censuimus, ut nominationibus, praesentationibus, vel electionibus ius habentes eos deligere studeant, atque omnino conentur, qui non modo eundem Ordinem sint ante professi: sed in eodem etiam satis diu laudabiliter versati, neque enim decet, ut Magistri aliorum esse incipiant, qui non fuerint ante discipuli, & subditis imperare praesumant, qui prius non didicerint superioribus obedire. Eos denique, qui vel examinando, & inquirendo, vel testimonium ferendo operam suam in hac re praestabunt serio admonemus, ut ad fidei, ac diligentia in negotio tanti momenti versentur, ut a Deo, & a nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, statuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignatione omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Roma in Monte Quirinali, Anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo nonagesimo, primo Maij, Pontificatus nostri anno primo.

*Gregorii XI. prohibitio dandi aliquid, vel promittendi nunciis
prouisiones beneficiorum.*

Gregorius Episcopus seruus seruatorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Solicite debet vitari, quod noxium esse dignoscitur, & ex cupiditatis auiditate, etiam in honoris Apostolicae Sedis depressionem, ortum habere videtur. Sane nuper ad nostrum peruenit auditum, quod nonnulli inhonesta lucra querentes, dum per Sedem praedictam de personis aliquorum apud Sedem constitutis eandem, Patriarchalibus, Metropolitanis, & alijs cathedralibus ecclesijs, siue monasterijs vacantibus prouidetur, vel personae ipsa ad huiusmodi, per dictam sedem de alijs ecclesijs transferuntur, aut alias ipsorum gubernationi committuntur, huiusmodi prouisiones, translationes, commendas, siue commissiones, praedictis personis sic apud Sedem praedictam constitutis, ut aliquid munus ab ipsis recipiant, denunciare festinent. Nos igitur in praemissis (prout ex debito tenemur pastoralis officij) prouidere volentes, vniuersis, & singulis personis ecclesiasticis, saecularibus, & Regularibus, cuiuscunque status, gradus, sexus, ordinis, vel conditionis existant, etiam si pontificali vel alta quavis ecclesiastica praesulgeant dignitate, auctoritate Apostolica tenore praesentium districtius inhibemus, ne de cetero illis, qui ipsis huiusmodi prouisiones, translationes, commendas, siue commissiones earundem, siue de Romani Pontificis pro tempore existentis, siue de alicuius, vel aliquorum ex venerabilibus fratribus nostris Sanctae Rom. Eccles. Cardinalibus, aut alterius cuiuscunque mandato, seu alias qualitercunque apud dictam sedem nunciabunt, seu nunciari facient, siue dici, vel super hoc noua portari, aliquid directe, vel indirecte per se, vel per alium donent, seu promittant, neque per alium datum, seu promissum perso- uant. Nos enim quoscunque praesumentes contrarium quoquo modo, excommunicationis sententiae subiacere volumus, & decernimus ipso facto, a qua nullus ab alio quam a Rom. Pontifice possit, nisi duntaxat in mortis articulo, absolutionis beneficium obtinere. Non obstantibus &c. Dat. Auinionis VI. Kal. Nouembris, Pontificatus nostri anno quinto.

Paul. 4.

Quantum vero attinet ad electionem superiorum regularium ultra disposita per Concil. Trid. sess. 25. de regula, cap. 6. Sciendum est, quod Archiepiscopi, & episcopi cuiuscunque ordinis professores a claustra suorum ordinum redeuntes ad officia, & dignitates, assumi non possunt per Constitutionem Pauli 4. Romae publicatam die 22. Iulij, 1559. fol. 634. in Bulla. incip. in Sacra Beati Petri Sede, & infra. Motu proprio, & ex certa nostra scientia volumus, & Apostolica auctoritate mandamus, & ordinamus, quod nullus cuiuscunque ordinis, seu religionis professor, episcopus, seu Archiepiscopus, post quam manus consecrationis huiusmodi susceperit (etiam si a vinculo ecclesiae cui praesuerat, per sedem eandem absolutus, etque quod in suo ordine permanere, & ad dignitates, ac officia, & superioritates huiusmodi assumi, eaque obtinere posset per sedem eandem, seu illius auctoritate concessum foret) ad dignitates, aut officia, seu superioritates huiusmodi cuiuscunque qualitatis existant, & quouis nomine nuncupentur eligi, seu assequi, aut obtinere nullatenus possit, & ineligibilis, ac ad ea obtinenda perpetuo inhabilis existat: Ac quauis indulta, concessionis, dispensationes, & facultates, ac
alia

alia gratie ei, am a Nobis, & Sede prædicta, etiam per literas Apostolicas, etiam in forma Breuis, vel alias ab eius legatis, seu Nuncijs, aut maiori pœnitentiario nostro, quam a superioribus dictorum ordinum, ac quibusvis alijs etiam ad id potestatem, & auctoritatem habentibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibuscumque, etiam derogatorijs, derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis irritantibus, & alijs decretis, etiam motu, & scientia similibus, & desuper hæcenus concessa, & in posterum concedenda, nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel menti sint, & esse censeantur. Et si quis eum de cetero ad dignitates, seu officia, aut superioritates huiusmodi scienter elegerit, iure eligendi perpetuo careat, ac voce actiua, & passiva eo ipso priuatus existat, Reuocantes, Casantes, & Annullantes omnia, & singula indulta, concessionis, dispensationes, facultates, & gratias huiusmodi, quorum tenores, ac si diuerso ad verbum infererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, ac decernentes irritum, & inane quicquid super his a quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus, &c.

Quantum vero attinet ad electionem parochialium ecclesiarum, ultra disposita per Sacros Canones, & Conc. Trid. sess. 24. c. 18. de reformat. generali, extat Constitutio Pii V. incip. in conferendis, quam habes supra in verbo Beneficij Parochialis collatio.

Quando eligens indignum ad officium ecclesiasticum ad effectum vt eligendi facultate priuetur, præsumatur in dubio scienter, vel ignoranter elegerit, vide Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. in addit. ad casum 511. num. 9. vsque in finem.

EXCOMMUNICATIO AD FINEM REVELATIONIS.

Præter Summissas sciendum est, Decreto Conc. Trid. sess. 25. de reformat. generali c. 3. Salutiferam in his monitorijs formam seruandam præscribi in hæc verba. Quamuis excommunicationis gladius, neruus sit ecclesiastica disciplina, & ad continentendos in officio populos valde salutaris sobrie tamen, magnaque circumspetione exercenda est, cum experientia doceat, si temere, aut leuibus in rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis ad finem reuelationis, vt aiunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, a nemine prorsus, præterquam ab episcopo decernantur, & tunc non alius, quam ex re non vulgari, causaque diligenter, ac magna maturitate per episcopum examinata, quæ eius animum moueat, nec ad eas concedendas cuiusvis secularis, etiam Magistratus auctoritate adducatur, sed totum hoc in eius arbitrio, & conscientia sit positum, quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit.

Pro cuius Concilij Trid. executione extat Pii V. ordinatio incip. Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Pius Diuina prouidentia Papa V. volens *Pij V.* super expeditione mandatorum quæ sunt in forma significauit pro rerum subtractarum, aut deperditarum restitutione, seu illarum, & illas subtrahentium reuelatione, modum, & formam statuere (manente in alijs reformatione officii rectoris literarum contradictarum a Sanctitate sua edita) præsentibus quod perpetuo obseruari vult scripto ordinat, vt mandata pro restitutione, seu reuelatione huiusmodi dentur. Modo super illis supplicationes in præsentia sua Sanctitatis signatæ fuerint ad earum duntaxat instanciam, quorum ciuilitate interest, quæ supplicationes.

plicationes rem ipsam, de qua agitur, rei que, valorem nominatum, & specificè exprimant, nisi forte sint pro ecclesijs, locis pijs, Communitatibus, Vniuersitatibus Collegijs, aut vniuersalibus successoribus, quos verisimile est certam rerum notitiam non habere, tunc etenim hac ipsa qualitate personarum expressa, ita demum ferri poterit quædam in genere designatio rerum, si designatio neque nimis vaga, & incerta, atque adeo inuerrisimilis sit, & tamen ostendat res ipsas (id quod præcipue in omnibus attendendum est) minime vulgares existere. Committuntur autem episcopo ordinario loci, vel eius vicario in spiritualibus generali, sub hac forma verborum, quæ est ex Concilio Tridentino videlicet si causa diligenter, & magna maturitate examinata per ipsum pro rei, loci, temporis, & personæ qualitatibus sibi pro sua conscientia videbitur expedire, decernens irritum, &c. Solent autem expediti huiusmodi sub tenore. Clemens Episcopus seruus seruorum Dei, venerabili fratri Episcopo N. seu eius in spirituali generali Vicario salutem, & Apostolicam benedictionem. Significauit nobis dilectus filius N. quod nonnulli iniquitatis filii, quos prorsus ignorat, Censuræ, Terras, Domos, Possessiones, bona mobilia, & immobilia, scripturas publicas, & priuatas, fidem tamen facientes, ac iura, nec non pecuniarum summas, auri, & argenti, ferri, lignorum, vini, olei, hordei, frumenti, ac aliarum frugum, quantitatum, localias, Gemmas, pannos lineos, laneos, sericos, Domusque supellectilia magni momenti, ad dictum significantem ratione successionis, hæreditatis patrum, & consanguineorum suorum defunctorum, & alias legitime spectantia, subtraxerunt, & temere occuparunt, eaque malitiose occultare, atque occulte, & indebite detinere præsumperunt, & præsumunt, ex quo dicto significanti graui damna, valorem quinquaginta ducatorum excedentia, nequiter intulerunt, in animarum suarum periculum, & dicti significantis non modicum detrimentum, super quo ipse significans Apostol. Sedis remedium implorauit, quocirca fraternitati tuæ Episcopo, & discretioni tuæ fili Vicarie per Apostolica scripta mandamus, quatenus quilibet vestrum diligenter, & magna maturitate, causa diligenter examinata, pro rei, loci, temporis, & personarum qualitatibus, vobis pro vestra conscientia videbitur expedire, omnes huiusmodi bonorum detentores, & illorum celatores, aut alias scientiam habentes, ac damnorum illatores occultos, ex parte nostra publice in ecclesijs coram populo per vos, vel aliū, seu alios moneatis, vt infra competentem terminum, quem eis præixeritis, ea dicto significanti debita detentores quidem, & occupatores restituant, occultatores vero, ac illa scientes reuelent, & si non adimpleuerint, infra aliū competentem terminum, quæ eis ad hoc duxeritis peremptorie præfigendū, ex tunc in eos generalē excommunicationis sententiā proferatis, & faciatis, vbi, quando, & quoties opus fuerit, & videbitur expedire, vsq; ad satisfactionem condignam, & reuelationem debitā solenniter publicari. Volumus autem quod ex reuelatione huiusmodi, si eam fieri contingat, non possit, nisi pro ciuili interesse, & ciuilitè tantum agi, & aliter reuelatio ipsa neque in iudicio, neque extra iudicium fidem faciat. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum &cet.

Notandum quod quando impetratur a Papa tale rescriptum in forma significauit, non potest pars, ad cuius instantiam est expeditum rescriptum, formare alia capita ultra expressa in rescripto, nisi in eo adit clausula, satius arbitrio tuo, vel significatiuis, quæ si deficit, rescriptum est publicandum de verbo ad verbum, non alterando sententiam, sermonem, nec verba dicti rescripti, sed pro idiotis potest publicari materna lingua, seu vulgari, vt rescriptum Sacra Congregatio Archiep-

chiepiscopo Neapolitano his verbis videlicet, Molto Illustre & Reuerendissimo Signore come fratello, Altre volte si è Scritto al Vicario di. V. S. che in esecutione di monitorij de scomuniche in forma significauit, non si deueno specificare capi di forte alcuna, ma solo publicare il contenuto dell'istesso monitorio tradotto di latino in volgare, per diuersi inconuenienti successi con la prattica in contrario, & lamentandosi hora la Signora N. che cio se le deneghi sopra vn simi le monitorio per essa vltimamente ottenuto. De ordine de questi mei Signori Illustrissimi ne dò auiso a V. S. a fin che le piaccia di comandare, che non essendou cosa releuante per contra, se proceda all'esecutione del prafato monitorio nella maniera che l'ho detto, & Nostro Signor la prafetur. Di roma li 20. di Settembre 1593. Di Vostra Signoria Molto Illustre & Reuerendissima Come fratello affectionatissimo il Cardinale Alexandrino.

Qua clausula latius arbitrio tuo, vel significantis, hodie non ponitur in rescriptis, & quando apponeretur in formâ dis alijs capitibus, erunt concedenda iuxta decretum Concilij. Tr. d. consideratis considerandis, secundum etiam dispositionem iuris, vt per Doctores infra allegandos forma monitorijs quando auctoritate ordinaria conceditur a Curia Archiepiscopali Neapolitana, est tenoris sequentis videlicet. Præmissis prius nomine Archiepiscopi. Vobis Nuncijs nostræ Curia, & vestrum cuiuslibet in solidum requirens tenore presentium in virtute Sanctæ obedientiæ committimus, & mandamus, quatenus quoties pro parte infra script. instant. fueritis requisiti, seu alter vestrum fuerit requisitus, publice alta, & intelligibili voce, nostri parte, vt moris est in locis publicis, solitis, & consuetis in genere moneatis omnes, & singulos vtriusque sexus homines mares, & feminas, quos dictus instant. pro se ignorat, & de contentis in capitibus in pede presentium descriptis, conscios, culpabiles, siue aliquid scientes, quatenus infra sex dierum spacium, quorum sex dierum, duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos pro tertio, & vltimo preceptorio termino, ac monitione canonica assignamus, ijdem conscij, & scientes reuelasse, culpabiles vero, & fautores restituisse, & satisfecisse debeant, prout in infra scriptis capitibus continetur, alioquin dicto termino elapso, & monitione eiusmodi non parito, illos, & eorum quemlibet in ecclesijs, alijsque locis publicis solitis, singulis dominicis & festiuis alijs diebus, campanis pulsatis, & Candelis accensis, ac demum extinctis, & in terram proiectis, pro excommunicationis publice denunciatis, prout nos presentium tenore excommunicamus, denunciamus, & declaramus, id tandiu facientes donec, & quousque ad gremium Sanctæ matris ecclesiæ, mandatis nostris huiusmodi obedient. humiliter redierint, & præuia condigna satisfactione, & reuelatione, a nobis absolutionis beneficium meruerint obtinere. Datum Neap. in Palatio Archiepiscopali, &c.

Practica monendi generaliter malefactores, & scientes, vt infra certum terminum satisfaciant, vel reuelent, alias excommunicationem incurant, nec non, & modus ipsius excommunicationis publicandæ habetur optime, in extrauag. comm. vnica Ioannis 22. sub titulo de factis, & ad materiam literarum monitorialium generalium ad finem reuelationis sub excommunicationis pœna, vide Zabbar. Imol. & alios in Clement. dispensat. de iudic. vbi præfatarum literarum formam notant. Luculentissime scripserunt Ioannes de Neuzân. in sua sylvâ nupciali, lib. 3. in verbo monitoriæ. Philip. Prob. ad Ioann. Monac. in cap. 2. de constitut. in 6. Nauar. in repetit. cap. inter verba. conclus. 6. Corrolar. 66. 11. quest. 3. licet etiam aliqua pauca sparsim tangat in manual. & in conf. 7. de sentent. excom.

excom. in Antiq. Ioannes Gutierrez. lib. 1. canon. quasi. 1. per totum Henri-
quez. in summ. lib. 3. excom. cap. 18. quaedam etiam ad propositum huius mate-
riae reperiri annotata per Rip. in Tract. de pest. in fine num. 121. usque 128.
& nouissime scripsit Reuerendissimus episcopus Montis Marani in sua praxi c.
1. & 2. per quos traduntur regulae obseruandae in dictis literis concedendis, ex-
plicatur causa ex quibus quis excusatur a reuelado. Numerantur per hoc 5. quae
ab huiusmodi literis eximuntur, & praesertim declarantur, quaevis illa, an, &
quando principalis teneatur se ipsum propalare, & denique traditur commu-
nis praxis eius, quod agendum est receptis reuelationibus. An autem quis com-
pelli possit censuris ad exhibendas scripturas contra se, & quando ad id tenea-
tur, praeter Doctores in c. 1. de probar. vide Sor. in 4. dist. 22. quasi. 1. art. 2. casu 3.
Nauar. in conf. 3. de censuris in antiq. Henriquez. distincte, & notabiliter in praal-
leg. c. 18. nu. 1. & 2.

Contingit saepe sub clypeo harum monitorialium falsitates committi, ideo e-
piscopus, seu eius vicarius, antequam eas concedat, tam auctoritate ordinaria,
quam Apostolica delegata, semper praeculis habere debet decretum prae-
dictum Conc. Trid. considerando illa verba ex re non vulgari, causaque diligenter,
ac magna maturitate examinata, pro re, loco, persona, aut tempore, & alia se-
cundum iuris dispositionem recollecta per praallegatos Doctores.

Pro tutiori debere principalem cum iuramento prius interrogare de rei valo-
re, eius interesse, & an competat actio, an habeat testes certas scripturas, vel a-
lias probationes, ad quem finem, an pendeat lis, in quo termino reperitur, na-
quando petuntur pro habendis testibus, & illis postea examinandis, seu repetendis
coram iudice laico, debet procedi cum magna circumspetione, ob suspicionem
facultatis, cum principales, qui non producunt, praetendunt excusari ab ea, &
sub hoc clypeo excusationis, possent etiam testes euadere poenam falsitatis, alle-
gando se non venisse sponte, sed coactos, ne incidere in excommunicationem
contentam in monitorialibus. Item an resultent in alicuius infamiam, vel si diri-
gi possunt in causam criminalem, & quamdiu habet, quod ipse principalis pas-
sus est damnum, nam pro rebus multo tempore citra deperditis, ego regulariter
non concederem, si a die quo sciuit, & recurrere potuit, esset elapsum longum te-
pus, & ne contra coniunctos, qui in eadem domo habitant, & personas in eius
potestate constitutas; Interdum etiam illud exigatur, ut constet aliquantulum
de damno, prius quam concedantur ob frequentes calumnias, item quotiescum-
que in capitibus monitionum, nominatur aliqua persona viuens, vel si facile col-
ligi potest contra quem, vel nominatur persona mortua, etiam si capita non co-
cernant infamiam, & esset casus concedendi, non publicentur, antequam notifi-
centur personae nominatae viuenti, vel heredi defuncti. Item si principalis qui pra-
dit monitoria est absens, non concedantur absque speciali mandato procurato-
ris, item bonum esset ex officio interuenire in receptione testium, ipse episcopus, vel
vicarius, vel eo impedito, committere receptionem testium personae idoneae, & ti-
moratae, faciendo eis interrogatoria opportuna in recipiendis reuelationibus pre-
cipiat episcopus, ut nihil recipiatur nomine ipsius, vel eius vicarij, etiam nomine
decreti, ut in Concilio provinciali Mediolanensi fuit statutum; De hac mate-
ria, ad meam, & aliorum instructionem, dum essem consultor ordinarius in Curia
Archiepiscopali Neapolitana, aliqua scripsi, antequam ederetur praxis praedi-
cta, & Ioann. Gutierrez in loco praallegato.

EXCOMMUNICATORVM VITATIO.

PRÆTER Summissas sciendum est, quod quantum ad euitationem excommunicationum attinet, extat constitutio Leonis X. in Conc. Lateranensi ultimo sess. 11. fol. 179. ter. in antiquis, & in Bullar. fol. 212. nepotis sequentis. Statuitur in super, quod ad euitandum scandala, & multa pericula, subueniendumque conscientis timoratis, quod nemo deinceps a communicatione alicuius in sacramentorum administratione, vel receptione, aut aliis quibuscunque diuinis, vel extra prætextu cuiuscunque sententiæ, aut censure ecclesiasticæ, seu suspensionis, aut prohibitionis ab homine, vel a iure generaliter promulgatæ, teneatur abstinere, vel aliquem vitare, vel interdictum ecclesiasticum obseruare, nisi sententiæ, prohibitio, suspensio, vel censura, huiusmodi fuerit vel contra personam, collegium, vniuersitatem ecclesiasticam, aut locum certum, aut certam a iudice publicatam, & denunciata specialiter, & expresse, aut si notorie in excommunicationis sententiâ constiterit, incidisse, quod nulla possit tergiversatione culari, aut aliquo iuris suffragio excusari, cum a communicatione illius abstinere volumus iuxta Canonicas sanctiones. Per hoc tamen huiusmodi excommunicatos, suspensos, interdictos, seu prohibitos non intendimus in aliquo releuare, nec eis quomodolibet suffragari.

Hanc extranag. inter alios recitant, & declarant Nauar. in man. confess. c. 27. nu. 35. Couar. in c. Alma mater. par. 1. §. 2. nu. 7. de sent. excom. in 6. Henriquez in Summa lib. 13. de excom. cap. 5. latissime Ioan. Gutier. lib. 1. canon. q. c. 1.

EXCOMMUNICATORVM ABSOLVTIO.

PRÆTER Summissas in hoc verbo, sciendum est, quod Regulares a sententiâ excommunicationis ab homine lata nullatenus absoluere possunt laicos, & clericos seculares. Leonis X. Constitutione cauetur in generali Concil. Lateranensi. ut infra in verb. privilegia Regularium in quo etiam fuit prouisum, quod excommunicatio ordinem Mendicantium profiteri volentes vbi de interesse tertii ageretur, absolui non possint, nisi prauia satisfactione. Procuratores quoque & negotiorum gestores, ac operarii eorundem fratrum seruitijs insistentes sententiis excommunicationis promulgatis illaqueati sint, & esse censeantur, si illis causam dederint, aut danibus consilium, auxilium, vel fauorem præstiterint. Et scias quod excommunicatio lata ab homine non prouenit nisi ratione contumaciæ, a iure vero prouenit ratione delicti. Abb. in rub. de sent. excom. in c. qua fronte. nu. 10. de appell. & de absolutione casuum referuatorum. vide infra in verbo casus referuati.

Leo X.

Annectere visum fuit Ioan. 22. declarationem, quæ sit atrox iniuria, vel damnable violentia, quam recitat per extensum Ioan. Bapt. Confess. in collect. privileg. Ordin. Mendic. & non Mend. fol. 22. mouit nos ad hoc agendum, præsertim, quia Nauar. in Man. cap. 27. sub num. 91. Io. Gutier. lib. 1. cano. q. c. 5. nu. 15. & Sayr. in Thesuro cas. consil. lib. 3. cap. 48. nu. 8. diminutam illam referunt, & ut tutius iudicium fieri possit, an Ordinarii absoluere valeant. Præd. extranag. tenor talis est.

Perle-

Perlectis literis vestris circa absolutionem excommunicatorum, vos in eis dubitare perspeximus, quæ esset modica, aut leuis iniuria, circa quam, sicut talis loquitur, absoluedi vobis contulimus potestatem; Ad quod, cum sit facti potius quam iuris quaestio, vobis prout possumus respondemus: illam videlicet modicam percussione, aut impulsione, pugni, palmae, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad liuorem, mutilationem membri, fractionem dentis, depilationem capillorum non modicam, vel effusionem sanguinis non excedit, nec si tam leuissimi ictus, aut pugni percussiones sanguis exiret, transire in atrocem iniuriam profiteamur, vt propter hoc sit ab absolutione talium abstinendū, vt tamen non solum ipsum factum, imo etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut iniuriandi circa hoc diligentius attendatur, & ipsius facti circumstantia loci videlicet, & etiam personæ, quæ sit leuis, vel modica, grauis aut enormis iniuria manifestius cognoscat: loci quidem vt in theatro, vel in foro, coram Rege, Prælato, vel Iudice, in Ecclesia coram multis, in alio loco publico alicui iniuria conferatur. Personæ, veluti si Magister, vel Iudex, aut etiam Magistratus, aut Prælati, Pater aut Patruus, vel aliquis in dignitate, vel personatu constitutus ab inferiori, vel humili contra naturam iuris patiatur; per hæc quidem graues videantur iniuriæ, & quæ sint tales, aut modicæ tanquam ex opposito cognosceantur. Sane quæ negotij natura non patitur, vt ad plenum omnia differantur, iudicium autem talis enormis iniuriæ vestro duximus arbitrio committendum, vt potestatem vestram, cum ad hæc processeritis, temperetis, vt citra metas huiusmodi potius, quam ultra eas circa absolutionem talium procedatur, ne iniuriarum de vicina absolutione confisi, de facili in atroces prorumpant percussiones, vel iniurias, & sententias canonis iam periculosas contemnent, in excommunicationis sententias proliuius prolabantur. Tolerabilius est enim, aliquos, qui per vos etiam possunt absolui, nobis, vel superiori absoluendos relinquere, quam contra statuta Canonum imagine quadam absolutionis, (quod non sit sine grandi periculo,) quamquam relinquere innodatū, cum vmbra quadam videatur in opere, veritas autem non subeat in effectu.

Hactenus verba literarum Ioan. xxij. Quarum literarum terminos, scilicet, quando percussio, seu lesio iudicetur leuis, mediocris, vel enormis præ Nauar, & Sayr, vbi supra declarant Tolet. in sum. lib. 1. cap. 32. & latius Suarez de censuris disput. 22. sect. 1. pag. 408. col. 2.

EXCOMMVNICATIONES IN BVLLA DIE CAENÆ DOMINI.

PRÆTER Summissas in verbo, excommunicatio, sciendum est; quod excommunicationum quarum absolutio est reservata Summo Pontifici quadam sunt extra dictam Bullam, quædam uero continentur in ea; quæ enumerantur, & declarantur per Summissas præsertim per Nauar. in manuali confessorum c. 27. tenor uero dictæ Bullæ est tenoris sequentis.

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDUÆ TRINIT.

Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Nouerint Vniuersi hoc præsens publicum transumptum inspecturi, quod Nos Marcellus Lantes Protonotarius Apostolicus, utriusque Signaturæ S. D. N. Papæ Referendarius, ac Curia Caesarum Camera Apost. generalis Auditor,

ditor, Romanaeque Curiae Iudex ordinarius, sententiarumque & censurarum in eadem Rom. Curia latarum, ac quarumcunque literarum Apostolicarum vniuersalis executor ab eodem S. D. N. Papa deputatus, vidimus, & diligenter inspeximus literas Apost. S. D. N. Pauli Diuina prouidentia Papae V. hodie, quae fuit dies feriae quintae, & Cerae Domini, solenniter more solito lectas, & publicatas, eiusque Bulla plumbea cum cordula rubei, croceique colorum more Romanae Curiae pendente, bullatas, & omni suspicione carentes, subsequenter tenoris.

Paulus Episcopus seruus seruorum Dei, Ad futuram rei memoriam.

PROOEMIUM BVLLAE.

Pastoralis Romani Pontificis vigilantia, & sollicitudo cum in omni Christianae Reipublicae pace, & tranquillitate procuranda, pro sui muneris officio assidue versatur, tum potissimum in Catholicae fidei, sine qua impossibile est placere Deo unitate, atque integritate retinenda & conseruanda, maxime elucet: Nimirum ut fideles Christi non sint paruuli fluctuantes, neque circumferantur omni vento doctrinae in nequitia hominum, ad circumuentionem erroris, sed omnes occurrant in unitatem fidei, & agnitionis filij Dei, in virum perfectum, neque se in huius vita societate, & communionem ledant, aut inter se alter alteri, offensionem praebent, sed potius in vinculo charitatis coniuncti tanquam vnius corporis membra sub Christo capite, eiusque in terris Vicario Romano Pontifice Beatissimi Petri successore a quo totius Ecclesiae unitas dimanat, augeantur in adificationem, atque ita diuina gratia adiutrice sic praesentis vitae quiete gaudeant, ut futura quoque Beatiudine perfruantur Ob quas sane causas Rom. Pontifices Praedecessores nostri hodierna die, quae anniuersaria Dominicae Cerae commemoratione, solennis est, spiritualem Ecclesiasticae disciplinae gaudium, & salutaria iustitiae arma per ministerium summi Apostolatus, ad Dei gloriam, & animarum salutem solenniter exercere consueuerunt.

Nos igitur, quibus nihil optabilius est, quam fidei inuiolatam integritatem, publicam pacem, & iustitiam Deo auctore ueti, & solennem hunc morem sequentes.

I. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis, Patris, & Filij & Spiritus Sancti, Auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac Nostra; quoscumque Hussitas, VVicleffitas, Lutheranos, Zuinglianos, Calvinistas, Vgonottos, Anabaptistas, Trinitarios & in Christiana fide Apostatas, ac omnes, & singulos alios Haereticos quocumque nomine censeantur, & generaliter quoslibet illorum defensores, ac eorundem libros Haeresim continentes, vel de religione tractantes, sine auctoritate Nostra, & Sedis Apostolicae scieter legentes, aut retinentes, imprimentes, seu quomodolibet defendentes ex quauis causa publice vel occulte, quouis ingenio vel colore, nec non Schismaticos, & eos qui se a Nostra, & Romani Pontificis pro tempore existentis, obedientia, pertinaciter subtrahunt, vel recedunt.

X

2. Item

2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos cuiuscunque status, gradus, seu conditionis fuerint: Vniuersitates vero, Collegia, & Capitula quocumque nomine nuncupentur, interdiciamus ab ordinationibus, seu mandatis nostris, ac Romanorum Pontificum pro tempore existentium ad vniuersale futurum Concilium appellantes: nec non eos quorum auxilio, vel fauore, appellatum fuerit.

3. Item excommunicamus, anathematizamus omnes Piratas, Corsarios, ac Latrunculos Maritimos, discurrentes Mare nostrum, praecipue a Monte Argentario vsque ad Terracinam: ac omnes eorum fautores, receptatores, & defensores.

4. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos, qui Christianorum quoruncunque Nauibus, tempestate seu in transuersione (vt dici solet) iactatis, vel quomodo naufragium passis, siue in ipsis nauibus, siue ex eiusdem eiecta in mari, vel in litore inuenta, cuiuscunque generis bona, tam in nostris Tyrrheni, & Adriatici, quam in ceteris cuiusque Maris Regionibus, & litoribus surripuerint. Ita vt nec ob quodcumque priuilegium, consuetudinem, aut longissimi, etiam immemorabilis temporis possessionem, seu alium quocumque pretextum excusari possint.

5. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris suis noua Pedagia, seu Gabellas, praeterquam in casibus sibi a iure, seu ex speciali Sedis Apostolicae licentia, permissis, imponunt, vel augent, seu imponi, vel augeri prohibita exigunt.

6. Item excommunicamus, & anathematizamus, omnes falsarios literarum Apostolicarum, etiam in forma Breuis ac supplicationum, gratiam vel iustitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel S. R. E. Vicecancellarios, seu gerentes vices eorum, aut de mandato eiusdem Romani Pontificis signatarum, nec non falso fabricantes literas Apostolicas, etiam in forma Breuis, & etiam falso signantes Supplicationes huiusmodi, subnomina Romani Pontificis, seu Vicecancellarij, aut gerentium vices praedictorum.

7. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Saracenos, Turcas, & alios Christiani nominis hostes, & inimicos, vel Haereticos, per nostras, siue huius Sanctae Sedis, sententias expresse, & nominatim declaratos, deserunt, seu transmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, stannum, chalybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, lignamina, canapem, funes, tam ex ipso canape, quam alia quacumque materia, & ipsam materiam, aliaque huiusmodi, quibus Christianos, & Catholicos impugnant, nec non illos, qui per se, vel alios de rebus, statum Christianae Reip. concernentibus, in Christianorum perniciem, & damnum, ipsos Turcas, & Christianae Religionis inimicos, nec non haereticos, in damnum Catholicae Religionis certiores faciunt, illisque ad id auxilium, consiliu, vel fauorem quomodolibet praestant. No obstantibus quibuscumque priuilegijs, quibusuis personis Principibus, Rebus publicis, per nos, & Sedem praedictam, hactenus concessis, de huiusmodi prohibitionem, expressam mentionem non facientibus.

8. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impediens, seu inuadentes eos, qui victualia, seu alia ad usum Romanae Curiae necessaria dicunt, ac etiam eos, qui ne ad Romanam Curiam adducantur, vel afferantur, prohibent, impediunt, seu perturbant, seu haec facientes defendunt, per se vel alios cuiuscunque fuerint ordinis, praeminentiae, conditionis, & status, etiam si Pontificali, seu Regali,

Regali, aut alia quavis Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate.

9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, & recedentes ab eadem sua, vel aliorum opera, interficiunt, mutilant, spoliant, capiunt, detinent, nec non illos omnes, qui iurisdictionem ordinariam, vel delegatam a nobis, vel nostris iudicibus non habentes, illam sibi temere vendicantes, similia contra morantes in eadem Curia audent perpetrare.

10. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, seu deprædantes Romipetas, seu peregrinos, ad Urbem causa deuotionis seu peregrinationis, accedentes, & in ea morantes, vel ab ipsa recedentes, & in his, dantes auxilium, consilium, vel fauorem.

11. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter infrequentes S. R. E. Cardinales, ac Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Sedisque Apostolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos a suis diocæsis, territorii, seu dominiis, eiciunt. Nec non ea mandantes, vel rata habentes, seu præstantes eis auxilium, consilium, vel fauorem.

12. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, vel per alios, personas Ecclesiasticas quasunque, vel sæculares, ad Romanam Curiam super eorum causis, & negotiis recurrentes, ac illa in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, negotiorumque gestores, aduocatos, procuratores, & agètes, seu etiam Auditores, vel Iudices super dictis causis, vel negotiis deputatos, occasione causarum, vel negotiorum huiusmodi, occidunt, seu quoquomodo percutiunt, bonis spoliant, seu qui per se, vel per alios directe, vel indirecte delicta huiusmodi committere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel fauore præstare non verentur, cuiuscumque præminetia, & dignitatis fuerint.

13. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, tam Ecclesiasticos, quam sæculares, cuiuscumque dignitatis, qui prætexentes friuolam quandam appellationem a graua mine, vel futura executione literarum Apostolicarum, etiam in forma Breuis, tam gratiam, quam iustitiam concernentium; nec non citationum, inhibitionum, sequestrorum, monitoriorum, processuum executorialium, & aliorum decretorum, a Nobis, & a Sede prædicta, seu Legatis, Nunciis, Præsidentibus Palatii nostri, & Camera Apostolicæ Auditoribus, Commissariis, aliisque Iudicibus, & delegatis Apostolicis, emanatorum, & quæ pro tempore emanauerint, aut alias ad Curias, sæculares, & laicam potestatem recurrunt, & ab ea, instante etiam Fiscus procuratore, vel aduocato, appellationes huiusmodi admitte, ac literas citationes, inhibitiones, sequestra, monitoria, & alia prædicta capi, & retineri faciunt, quæ illa simpliciter, vel sine eorum beneplacito, & consensu, vel examine, executioni demãdari, aut ne Tabelliones, & Notarii super huiusmodi literarum, & processuum executione, instrumenta, vel acta conficere, aut confecta, parti cuius interest, tradere debeant, impediunt, vel prohibent; ac etiam partes, seu eorum agentes, consanguineos, affines, familiares, Notarios, executores, literarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum, capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex ciuitatibus, locis, & regnis eiciunt, bonis spoliant, perterrefaciunt, concutiunt, & comminantur, per se, uel alium, seu alios, publice, vel occulte, quæ alias quibuscumque per-

sonis, in genere, vel in specie, ne pro quibusvis eorum negotijs prosequendis, seu gratijs, vel literis impetrandis, ad Romanam Curiam accedant, aut recursum habeant, seu gratias ipsas, vel literas a dicta Sede impetrent, seu impetratis vrantur directe, vel indirecte prohibere, statuere, seu mandare, ve eas apud se, aut Notarios, seu Tabelliones, vel alias quomodolibet, retinere presumunt.

14. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos, qui per se, vel alios, auctoritate propria, ac de facto quatumcunque exemptionum, vel aliarum gratiarum, & literarum Apostolicarum pretextu, beneficiales, decimarum, ac alias causas spirituales, & spiritualibus annexas, ab Auditoribus, & Commissarijs nostris, alijsq; Iudicibus Ecclesiasticis auocant, illarum ne causas ipsas prosequi volentes, impediunt, ac se de illarum cognitione, tanquam iudices interponunt. Quive partes actrices, quæ illas committi fecerunt, & faciunt, ad reuocandum, & reuocari faciendum, citationes vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & faciendum, vel consentiendum, eos, contra quos tales inhibitiones emanarunt, a censuris, & pœnis in illis contentis, absolui, per statutum, vel alias compellunt, vel executionem literarum Apostolicarum, seu executorialium processuum ac decretorum prædictorum, quomodolibet impediunt, vel suum ad id fauorem, consilium, aut assensum præstant, etiam pretextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætensionum, seu etiam donec ipsi ad nos informandos, vt dicunt supplicauerint, aut supplicari fecerint, nisi supplicationes huiusmodi coram Nobis, & Sede Apostolica legitime prosequantur, etiam si talia committentes, fuerint Præsidentes Cancelliarum, Consiliorum, Parlamentorum, Cancellarii, Vicecancellarii, Consilarii, Ordinarii, vel extraordinarii quorumcunque Principum secularium, etiam si Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate, aut Archiepiscopi, Episcopi, Abbates Commendatarii, seu Vicarii fuerint.

15. Quiue ex eorum prætense officio, vel ad instantiam partis, aut aliquorum quorumcunque personas Ecclesiasticas, Capitula, cœuentus, collegia Ecclesiarum quorumcunq; coram se ad suum tribunal, Audienciam, Cancellariam, consilium, vel parlamentum, præter iuris dispositionem, trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directe, vel indirecte, quouis quæsito colore, nec non qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, seu quauis alia decreta in genere, vel in specie, ex quauis causa, & quouis quæsito colore, ac etiam pretextu cuiusvis consuetudinis, aut privilegij, vel alias quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint vel factis, & ordinatis, vbi fuerint, vnde libertas Ecclesiastica tollitur, seu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut alias quouis modo restringitur, seu nostris, & dictæ Sedis, ac quorumcunque Ecclesiarum iuribus, quomodolibet directe, vel indirecte, tacite, vel expresse præiudicatur.

16. Nec non qui Archiepiscopos, Episcopos, aliosque superiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoscumque iudices Ecclesiasticos ordinarios quomodolibet hac de causa directe, vel indirecte carcerando, vel molestando eorum agentes, procuratores, vel familiares, nec non consanguineos, & affines impediunt quo minus, sua iurisdictione Ecclesiastica, contra quoscumque vrantur secundum quod canones, & sacra Constitutiones Ecclesiasticas, & decreta Conciliorum generalium, & præsertim Tridentini, statuunt, ac etiam eos, qui post ipsorum Ordinatorum, vel etiam ab eis delegatorum quorumcunque sententias, & decreta, aut alias fori Ecclesiastici iudicium eludentes, ad Cancellarias, & alias Curias.

Curias seculares recurrunt, & ab illis prohibitiones, & mandata, etiam pœnalia Ordinariis, aut delegatis prædictis, decerni, & contra illos exequi, procurant, eos quoque qui hæc decernunt, & exequuntur seu dant auxilium, consilium, patrocinium, & fauorem in eisdem.

17. Quine iurisdictiones, seu fructus, redditus, & proventus, ad nos, & Sedem Apostolicam, & quascunque Ecclesiasticas personas, ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, pertinetes vsurpant, vel etiam quis occasione, vel causa, sine Romani Pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium, expressa licentia sequestrant.

18. Quine, Collectas, Decimas, Talleas, Præstantia, & alia onera, clericis, prælatiis, & aliis personis Ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & proventibus huiusmodi, absque simili Romani Pontificis speciali, & expressa licentia, imponunt, & diuersis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposita, etiam a sponte dantibus, & concedentibus, recipiunt, Nec non qui per se, vel alios directe, vel indirecte, prædicta, facere, exequi, vel procurare, aut in eiusdem auxiliū, consilium, vel fauorem præstare non verentur, cuiuscunque sint præminentia, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiam si Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, & alij Potentatus quicūque etiam Regnis, Provinciis, Ciuitatibus, & Terris quoquomodo præsidentes, & Consiliarij, & Senatores, aut quauis etiam Pontificali dignitate insigniti, Innouantes decreta super his, per sacros Canones, tam in Lateranensi nouissime celebrato, quam aliis Concilijs generalibus, edita, etiam cum censuris, & pœnis, in eis contentis.

19. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & quoscunque Magistratus, & Iudices, Notarios, Scribas, Executores, & Subexecutores, quomodolibet se interponentes in causis capitalibus, seu criminalibus, contra personas Ecclesiasticas, illas processando, banniendo, capiendo, seu sententias contra illas proferendo, vel exequendo, sine speciali, specifica, & expressa huius Sanctæ Sedis Apostolicæ licentia quique eiusmodi licentiam ad personas, & casus non expressos extendunt, vel alias illas perperam abutuntur, etiam si talia committentes, Consiliarij, Senatores, Præsidentes, Cancellarij, Vicecancellarij, aut quouis alio nomine nuncupati,

20. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, seu alios directe, vel indirecte sub quocunque titulo, vel colore, inuadere, destruere, occupare, ac detinere præsumserint in totum, vel in partem Almam Urbem, Regnum Sicilia, Insulas Sardinia, Corsica, Terras citra Pharum, Patrimonium Beati Petri in Tuscia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venasinum, Sabinensem, Marchiam Anonitanam, Massam Trebariam, Romandiolam, Campaniam, & Maritimas Provincias, illarumque Terras, & Loca, ac Terras specialis commissionis Arnulphorum, Ciuitatesque nostras, Bononiam Casenam, Ariminum, Beneuentum, Perusinum, Aquinonem, Ciuitatem Castellum, Tudertum, Ferrariam, Comalum, & alias Ciuitates, Terras, & Loca, vel iura, ad ipsam Romanam Ecclesiam, pertinentia, dictaque Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subiecta, nec non supremam iurisdictionem in illis, nobis, & eidem Romanæ Ecclesiæ competentem, de facto vsurpare, perturbare, retinere, & vexare variis modis præsumant, nec non adhaerentes fautores, & defensores eorum, seu illis auxilium, consilium, vel fauorem quomodolibet præstantes.

Absolutio soli Pontifici reservatur.

Volentes presentes nostros processus, ac omnia, & quaecunque his literis, contenta, quousque alij huiusmodi processu sa nobis, aut Rom. Pontifice pro tempore existente, fiant, aut publicentur, durare, suosque effectus omnino fortiri.

Absolvere praesumes excommunicantur.

Ceterum a praedictis sententijs, nullus per alium quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc nisi de stando Ecclesie mandatis, & satisfaciendo, cautione praestita, absolui possit, etiam praetextu quarumvis facultatum, & indulgentiarum, quibuscumque personis Ecclesiasticis, saecularibus, & quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militarium, regularibus etiam Episcopali, vel alia maiori dignitate praedictis, ipsisque Ordinibus, & eorum Monasteriis, Conventibus, & Domibus, ac Capitulis, Colegiis, Confraternitatibus, Congregationibus, Hospitalibus, & locis pijs, nec non laicis, etiam Imperiali, Regali, & alijs mundana excellentia fulgentibus, per nos, & dictam Sedem, ac cuiusvis Concilii decreta, verbo, literis, aut alia quacumque scriptura, in genere, & in specie concessorum, & innovatorum, ac concedendorum, & innovandorum.

Quod si forte aliquid contra tenorem praesentium, talibus, excommunicatione, & anathemate laqueati, vel eorum alicui absolutionis beneficium impendere de facto praesumpserint, eos excommunicationis sententia innodamus grauius contra eos spiritualiter, & temporaliter, prout expedire nouerimus, processuri.

Papa absolutio non comprehendit eos qui a praemissis non desisterint.

Declarantes, ac protestantes quaecumque absolutionem, etiam solenniter per vos faciendam, praedictos excommunicatos sub praesentibus comprehensos; nisi prius a praemissis, cum vero proposito ulterius similia non committendi, desisterint, ac quo ad eos, qui contra Ecclesiasticam libertatem, ut praemittitur, statuta fecerint, nisi prius statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, & decreta huiusmodi, publice reuocauerint, & ex Archiuis, seu capitularibus locis, aut liberis, in quibus annotata reperiuntur, deleri, & casari, ac nos de reuocatione huiusmodi certiores fecerint eos non comprehendere, nec eis aliter suffragari, quin etiam per huiusmodi absolutionem, aut quoscumque alios actus contrarios, tacitos, vel expressos, ac etiam per patientiam, & tolerantiam nostram, vel successorum nostrorum, quantumcunque tempore continuatam, in praemissis omnibus, & singulis, ac quibuscumque iuribus Sedis Apostolicae, ac S. R. E. vnde decunque, & quandocumque quaesitis, vel quaerendis, nullatenus praedictari possent, aut debere.

Non obstantibus privilegijs, indulgentijs, & literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus supra dictis, vel eorum alicui, seu aliquibus alijs, cuiuscumque ordinis, status, vel conditionis, dignitatis, & praeminentiae fuerint, etiam si, ut praemittitur Pontificali, Imperiali, Regali, seu quavis Ecclesiastica, & mundana praesulgeat dignitate, vel eorum Regnis, Proincijs, Ciuitatibus, seu locis a praedicta Sede ex-

quavis.

quavis causa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, & sub quavis alia forma, & tenore, ac cum quibusvis clausulis, et derogatoriis derogatoris, concessis, etiam continetibus, quod excommunicari, anathematizari, vel interdicti non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi, ac de ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitatibus eorum, mentionem, necnon consuetudinibus, etiam immemorabilibus, prescriptionibus quantumcumque longissimis, & aliis quibuslibet obseruantis, scriptis, vel non scriptis, per quae contra hos nostros processus, ac sententias quo minus includantur, in eis iuuare valeant, vel tueri. Quae omnia, quo ad hoc eorum omnium tenores, ac si de verbo, ad verbum, nihil penitus omisso, inferentur, praesentibus pro expressis habentes, penitus tollimus, & omnino reuocamus, ceterisque contrariis quibuscunque.

Vt vero praesentes nostri processus ad publicam omnium notitiam facilius deducantur, chartas, seu membranas Processus ipsos continentes Valuis Ecclesiae Sancti Ioannis Lateranensis, & Basilicae Principis Apostolorum de Vrbe, appedi faciemus. Vt ij, quod processus huiusmodi concernunt, quod ad ipsos non peruenierint, aut quod ipsos ignorauerint, nullam possint excusationem praetendere, aut ignorantiam allegare, cum non sit verisimile, id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Insuper, vt processus ipsi, & praesentes literae, ac omnia, & singula in eis contenta eo fiant notiora, quo in plerisque Ciuitatibus, & locis fuerint publicata: Vniuersis, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinariis, & Praelatibus vbilibet constitutis, per haec scripta committimus, & in virtute sanctae obedientiae districte praecipiendo mandamus, vt per se, vel alium, seu alios, praesentes literas, postquam eas receperint, seu earum habuerint notitiam semel in anno, aut si expedire viderint, etiam pluries in Ecclesiis suis, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, solenniter publicent, & ad Christi fidelium mentes reducant, nuncient, & decarent.

Quicumque audigunt confessiones apud se has literas habeant.

Ceterum Patriarcha, Archiepiscopi, Episcopi, alique locorum Ordinarii, & Ecclesiarum Praelati, necnon Rectores, ceterique curam animarum exercentes, ac presbyteri saeculares, & quorumuis ordinum regulares ad audiendas peccatorum confessiones, quavis auctoritate deputati, transumptum praesentium literarum penes se habeant easque diligentes legere, & percipere studeant.

Volentes earundem praesentium transumptis, etiam impressis Not. publici manu subscriptis, & sigillo Iudicis ordinarii Rom. Cur. vel alterius personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eandem prorsus fidem in illud, vbique locorum adhibendam fore, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si essent exhibitae, vel ostensa.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae excommunicationis, anathematizationis, interdicti, innouationis, innodationis, declarationis, protestationis, sublationis, reuocationis, commissionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum

eius fenouerit incursum. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis
Dominicæ, 1605. Decimo Kal. Aprilis, Pontificatus Nostri Anno primo.

P. Card. Prodat.

M. Veftrius Barbianus.

S. de Vrsinis.

Registrata apud Marcellum Secretarium.

Anno a Natiuitate D. N. Iesu Christi Millefimo sexcentesimo Texto, Indict.
quarta die vero vigesima tertia mensis Martij Pont. Sanctissimi in Christo Patris, &
D. N. D. Pauli Papæ V. Anno eius primo, supradictæ literæ Apostolicæ affi-
xæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum Principis Apostolorum, S. Ioan-
nis Lateranen. & in acie Campi Floræ per nos Bernabegum Politum, & Bernardi-
num Mazzatellum S. D. N. Papæ Curf.

Io. B. Bagni. Mag. Curf.

Quibus quidem literis diligenter inspectis, illas ad requisitionem, & instan-
tiam Mag. D. Prosperi Farinacij S. D. N. Papæ, & Cam. Apost. Procuratoris Fisca-
lis, per D. Hierony. Fabrium nostrum, & de Curia Not. publicum infra scriptum
transumi, & exemplari, ac in hanc publicam transumpti formam redigi manda-
uimus, decernentes, & volentes, vt huic præfenti transumpto, iuxta earundem Li-
terarum, & decreti in eis appoliti formam, continentiam, & tenorem, de cetero
plene, & indubitata fides adhibeatur vbique locorum, ac si ipsæ Literæ origina-
les exhibitæ, vel ostensæ forent. Quibus omnibus, & singulis auctoritatem no-
stram ordinariam, ac decretum interposuimus, & interponimus per præfentes.
In quorum fidem præfentes Literas, atque præfens publicum Instrumentum tran-
sumpti extinde fieri, & per Impressores Camerales imprimi, ac per dictum nostrum,
& Curia nostræ Not. infra scriptum subscribi, & publicari mandauimus, nostri-
que soliti sigilli impressione muniri iussimus, & fecimus. Dat. Romæ in ædibus no-
stris, anno a Natiuitate D. N. Iesu Christi, 1606. Indictione quarta, die vero 23.
Mensis Martij, Pont. autem S. D. N. D. Pauli Diuina providentia PP. V. Anno
eius primo. Præfentibus ibidem DD. Laureto Perfico, & P. Ant. Catalono d. Cu-
nostræ Not. & coram nobis scribis testibus ad præmissa omnia, & singula voca-
tis, specialiter atque rogatis.

Locus † sigilli.

Marcellus Lantes Auditor.

Hieronymus Fabrius Cu. Caus. Cam. Ap. Not. & Mens.

De casibus in hac Bulla Censuræ contentis, vide Extrauag. commu. Pauli II. &
Sixti IIII. incipien. etsi Dominici de peccaten. & remissi. ac constitutiones Inno-
VIII. incip. officij nostri. fol. 131, in Bulla Leonis X. incipien. in supremo. fol.

229. in Bulla Clem. VII. incip. Romanus Pontifex. fol. 347. loquentes de impedientibus executionem literarum Apostolicarum.

Item Pij II. incip. execrabilis. fol. 75. & Iulij II. incip. suscepti. fol. 156. contra appellantes ad futurum Concilium.

Item Urbani VI. incip. quia sicut. fol. 47. contra bannientes seu relegantes aut prescribentes personas ecclesiasticas.

Item Leonis X. contra inuadentes, vel occupantes ciuitates, & loca S.R.E. eorumque fautores incip. inter graues. fol. 195. in Bulla.

Item Pauli III. contrahentes bona naufragantia. fol. 442. incip. accepimus, nuper cum similibus ibi notatis per Dominum Laertium Cherubinum.

Item Leonis X. in Concil. Lateranen. contra occupantes fructus beneficiorum &c. & de impedientibus libertatem ecclesiasticam. fol. 194. in Bulla. §. & cū fructuum.

Item Alex. 6. contra offendentem litigantes in Romana curia, eorumque aduocatos, procuratores, vel iudices testes, vel Notarios. fol. 146. incip. in eminenti.

E X E M P T I O.

PRÆTER Summissas sciendum est. Pium 4. Episcopis residentibus concessisse, ut iurisdictionem habeant contra clericos seculares, & etiam Regulares extra claustra degentes quomodolibet exemptos, ut in eius constitutione incip. De salute. §. in super fol. ... in Bullar. & infra in verbo Residentia, qua facultas postea per Concilium Trid. fuit in pluribus ampliata. siquidem dicti Concilij vigore possunt episcopi seu Archiepiscopi contra exemptos procedere tanquam Apostolica Sedis delegati in infra scriptis.

Et primo Compellere opportunis remediis, ut lectio sacrae Scripturae habeatur in monasteriis monachorum, ubi commode fieri potest, si Abbates in hoc negligentes fuerint. sess. 5. de ref. cap. 1.

2. Prouidere ut Plebani, Parochi, & alij curam animarum habentes, per se, vel per alios, plebes sibi commissas, pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus verbis diebus saltem Dominicis, & festis solennibus, & si ipsa ecclesia essent nullius diocesis, Archiepiscopi id prestare debent, ut delegati. d. sess. 5. cap. 2. post princ.

3. Procedere contra predicatores etiam speciali priuilegio exemptos, qui haereses predicarent. d. c. 2. circa finem.

4. Deputare vicarios, & prouidere, ne animarum cura negligatur in ecclesiis etiam exemptis eorum, qui priuilegia, indulta, aut dispensationes habent de nõ residendo. sess. 6. c. 2.

5. Visitare, punire, & corrigere clericos seculares priuilegiatos, vel regulares extra monasteria degente, si deliquerint. d. sess. 6. c. 3.

6. Visitare, corrigere, & emendare toties, quoties opus fuerit, capitula exempta. ead. sess. 6. c. 4. etiam quando extra visitationem procedit iuxta prescriptum cap. 6. sess. 25. de refor.

7. Examinare vniones a 40. annis citra factas. sess. 7. c. 6.

8. Visitare quascunq; de ecclesias, quomodolibet exemptas, & prouidere, ut reparentur. d. sess. 7. cap. 8.

9. Cognoscere causas mercedum, & miserabilium personarum ead. sess. 6. c. 14.

10. Visitare hospitalia iux. formā clem. quia contingit de relig. dom. ead. sess. cap. 15.

11. Cognoscere de surreptione, & obreptione, absolutiōnū concessarum alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipse inquirere ceperat, aut remissione poenae, ad quam criminofus per eum condemnatus fuerat. sess. 23. c. 5.

12. Cognoscere, & punire excessus clericorum secularium exemptorum, qui alias suae iurisdictioni subessent, tam in uisitatione, quam extra uisitationem, dū modo in suis ecclesijs resident. sess. 14. cap. 4.

13. Convertere in distributiones quotidianas tertiam partem fructuum etiā dignitatum, canonicatum, personatum, portionum, & officium Cathedraliū, & collegiarum ecclesiarum, in quibus nullae sunt distributiones, vel ita tenues ut uersimiliter negligantur. sess. 21. & 22. c. 3.

14. Praescribere Dignitatibus, personatibus, & of. cathedralium, & collegiarum ecclesiarum competens seruitium ab eis personaliter adimplendum pro distributionibus lucrandis. d. c. 3. sess. 22.

15. Nouas parochias erigere, & in erectis ministrorum numerum, prout opus fuerit, augere. sess. 21. c. 4. & uniones facere ead. sess. c. 5. illasque quae a 50. annis citra factae sunt, reuidere, & examinare. sess. 7. cap. 6.

16. Coadiutores dare Parochis minus idoneis. sess. 21. c. 6.

17. Transferre beneficia, & ecclesiarum refectionem procurare. d. sess. 22. cap. 7.

18. Commendata monasteria, in quibus non uiget regularis obseruantia, & beneficia quaecumque qualitercunque commendata uisitare, & curare ut reficiantur, quae restoratione indigent, ut animarum cura, & alia debita obsequia recte exerceantur. sess. 21. c. 8.

19. Visitare, & corrigere Regulares in commendatis monasteriis, in quibus regularis obseruantia uiget, residentes, qui secundum eorum instituta non uiuunt, cum superiores admoniti intra sex menses non fecerint, & correxerint. id. cap. 8. sess. 21.

20. Cognoscere in dispensationibus, quae a Sede Apostolica conceduntur, & in commutationibus ultimarum uoluntatum preces ueritati nitantur. sess. 22. c. 5. & 6.

21. Exequi omnes pias uoluntates. sess. 22. c. 8.

22. Visitare hospitalia Collegia, Confraternitates laicorum, etiam quas scholas uocant, non tamen, quae sub regum immediata protectione sunt, si ne eorum licentia, Montes Pietatis, ac omnia loca pia. d. c. 8. sess. 22.

23. Notarios examinare, & suspendere. sess. 22. c. 10.

24. Visitare ecclesias exemptas, & quae in nullius diocesi esse dicuntur. sess. 24. cap. 9.

25. In omnibus, quae ad uisitationem, & morum correctionem spectant, procedere. sess. 24. c. 10.

26. Procedere contra Cappellanos regios, & habentes titulum Protonotariatus, & contra oblatos Miluarum, & hospitalium, praeterquam eos, qui actu interuiunt. sess. 24. cap. 11.

27. Prohibere ne in consequutione possessionis beneficiorum, canonicatum & c. interueniant solutiones, promissiones, & alia sapientia simoniam, & turnorum lucra, quae in usus pios non conuertuntur. sess. 24. c. 14.

28. Redigere in Congregationes Monasteria Sedi Apostolicae immediate subiecta,

biecta, si ipsi Religiosi negligentes fuerint, & hoc faciant Archiepiscopi in provincia, & si nec ad Metropolitanam instantiam se redegerint, episcopis subiacent, in quorum diocesi sunt. *sess. 25. de regular. cap. 8.*

29. Monasteriis monialium Sedi Apostolicæ immediate subiectis præfle. d. *sess. 25. cap. 9.*

30. Procuratore in monasteriis sibi non subiectis vt Monialium clausura restituarur, vbi violata est conseruetur iux. c. periculoso. de stat. regular. in 6. renouatum. *sess. 15. de regular. cap. 5.*

31. Rescindere concessionem iuris patronatus ex augmento dotis, vel alia simili causa a 40. annis circa acquisitas, & in posterum acquirendas. *sess. 25. de reform. cap. 9.*

32. Procedere & punire Concubinarios, post quam admoniti non resipuerint iux. formam traditam. *sess. 25. de reform. c. 14.*

Quibus sic in vnum recollectis sciendum est præterea extare constitutionem S. D. N. D. Clementis VIII. super executione decreti Concil. Triden. *sess. 25. cap. 14. contra regulares non subditos episcopo, intra claustra degentes, & extra ea ita notorie delinquentes, vt populo scandalo sint, ac contra eorum superiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia suorum ordinum loca transmittentes, vel transmissos ad locum, in quo deliquerunt, non reuocantes, Romæ publicatam die 18. Martij 1596. tenoris sequentis.* *de. 8.*

Suscepti muneris ratio postulat, vt ea, quæ in Sac. Trid. Conc. provide constituta sunt, ab ijs, ad quos spectat, inuiolate obseruari curemus. Maturò sane consilio ipsius Concilij decreto prouisum est, vt quicumque regularis non subditus episcopo, intra claustra degens, extra ea ita notorie deliquerit, vt populo scandalo sit, Episcopo instante, a suo superiore intra tempus ab Episcopo præfigendū; seuerè puniatur, & superior de punitione Episcopum certiore faciat, sin minus, ipse a suo item superiore officio priuetur, & delinquens ab episc. puniri possit. Verum quia experientia compertū est interdum in huiusmodi decreti executione nimis remisse procedi, cum enim episcopus instat, aliquem regularem, eo, quo supradictum est, modo, delinquentem, a suo superiore puniri, saepe fit, vt superior regularem delinquentem ad alia suorum ordinum loca, extra episcopi diocesim, ex industria impunitum transmittat, atque etiam ipse aliquando ad alias prouincias se conferat, nec vltius super delinquentis excessibus inquiret, & de eius punitione Episc. certiore reddat. Vnde nec Regularis delinquens tūc ab episcopo puniri potest, cum extra ipsius diocesim existens, nec superior, qui delinquentem corrigere negligit, officio priuatur. Nos pro Pastoralis nostræ sollicitudine, præfati decre. executioni, quantum cum Domino possumus, facere, & præmissis malis, (vt par est) opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium prædicti Concilij interpretum sententia; Motu proprio, & ex certa scientia nostris ac de Apostolica potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura constitutione omnibus, & singulis cuiuscunque ordinis, & instituti regularium, etiam mendicantium superioribus, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, eo ipso incurrendis pœnis, præcipimus, & mandamus, vt iuxta prædictum decretum, quilibet ipsorum, regularem non subditum episcopo, intra claustra degentem, & extra ea ita notorie delinquentem, vt populo scandalo sit episcopo instante, intra tempus ab episcopo præfigendum, seuerè puniat, ac de punitione episcopum certiore faciat, & alias.

*Con-
gruit
tit. de
regul.*

& alias decretum ipsum in omnibus, & per omnia exequatur. Caterum si superior in regularem delinquentem non animaduertit, quinimo si illum impunitum ad alia suorum ordinum loca, extra episcopi, diocesim, vt praefertur, transmiserit volumus, & simili motu, atque auctoritate decernimus, vt superior instante episcopo, intra terminum, ab episcopo praefigendum, & sub eiusdem indignationis nostra, ac priuationis dignitatum, & officiorum obtentorum, nec nō & sub inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac vltimus, priuationis actiua & passiva vocis, ad quas a nemine praeterquam a nobis, & a Romano Pontifice pro tempore existente restitui possit, ipso facto similiter incurrendis poenis, ipsum regularem delinquentem a loco, ad quem transmissus fuit reuocare, & in quo deliquit, constituere seu sistere teneatur. Quod si hoc etiam facere praetermiserit, per presentes similiter statuimus, vt ordinarius loci ad quem regularis delinquens transmissus fuerit, super praemissis ab ipso ordinario loci, in quo deliquit, similiter requisitus, vel alias de illius delicto informatus, vt praefertur, tanquam Sedis Apostolicae delegatus praedicti Concilij decretum omnino exequi, & in regularem delinquentem seuerè animaduertere possit, & debeat. Decernentes sic, & non aliter per quoscumque iudices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam eiusdem Rom. Ecclesiae Cardinales, & Caesarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuiuslibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbi que iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane, quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus, &c.

Jurisdicatio ordinariorum est fundata in iure commun cap. omnes basilica. 16. q. 7. cap. cum personarum de priuileg. in 6. super omnes de diocesi exceptis exemptis. cap. sane, & ibi gl. de excels. praelat. & proprie Sedis Apostolicae est eximere gl. in c. 1. ver. exemptionis de priuileg. in 6. qui exempti in multis casibus. iurisdictioni episcoporum subiunguntur. gl. in d. c. 1. in ver. instituta, & in clem. 2. §. fin. in ver. puniri de poenit. & remiss. & quando priuilegium non extendatur contra ordinarium est tex. in c. Ne aliqui de priuileg. in 6. & quando ex verbis priuilegiorum discerni possit, si ordinariorum iurisdictioni sit derogatum, vide tex. in c. ex parte. de priuileg. & in c. Si Papa. eod. tit. lib. 6. Mascard. de probat. conclus. 713. An autem pendente lite inter episcopum, & aliquem ex suis clericis, exemptus existat clericus ab ipsius episcopi iurisdictione, notabiliter declaratur per Guiliel. Cassad. decis. 5. sub tit. de priuileg.

FABRICA SANCTI PETRI DE VRBE.

Congruit
tit. de
testam.

PRAETER Summissas sciendum est, quod licet Episcopi de iure sint executores piarum voluntatum c. 2. & cap. tua nobis, & ibi Doct. praesertim Conplures explicans assertiones de testam. etiam tanquam Sedis Apostolicae delegati, Concil. Trid. sess. 22. de ref. cap. 8. in princ. id etiam agere valet Officium Reuerendae Fabricae S. Petri, & extat Pij. V. Bulla applicationis Fabricae medietatis relictorum piorum non exactorum per triennium, sub Dat. Romae XI. kal. Ianuarij. 1569. folio. 1605. in Bullario incip. Exigit, & infra.

Pij. V.

H. ne est, quod nos, qui nuper accepimus, quod tam in alma Vrbe nostra, alijs Ciuitatibus, Terris, Dominijs, locis, & Regnis reperuntur multa legata a pijs testatoribus facta ad effectum celebrationis Missarum, & recitationis Diuinorum officio-